

UAGISU

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA AGIS — PTUJ

ŠT. 5

MAJ 1978

LETO II.

Nagradni izlet v Djerdap

Dvoletna, za nekatere tudi štiriletna doba dela v delavskem svetu delovne organizacije je za nami. Delegati novoizvoljenega delavskega sveta so že krepko prijeli za delo; z željo, enako uspešno in kvalitetno uresničevati samoupravne socialistične interese delavcev in skupnosti.

Da pa le ne bi delo, trud in uspešnost »starih« delegatov ostalo nepoplačano, so bili nagrajeni s tri dnevni izletom v Djerdap in z ogledom znamenitosti Beograda.

Na pot smo krenili 19. maja ob 12. uri, s prostora Certusa Maribor, poslovalnice Ptuj, ki je bil tudi organizator in prevoznik udeležencev izleta.

rista, s katerim smo nato nadaljevali vožnjo do hidroelektrarne. Že od daleč je velikanški objekt dajal vtis ogromnih vrednot in velikih dosežkov dveh prijateljskih dežel. Zgrajen in svečano predan svojemu namenu je bil 16. maja 1972. leta. To lepo in častno nalogo sta opravila TITO in predsednik državnega sveta Romunije Nicolae Ceausescu.

Titov muzej v Beogradu

Prijetno vzdušje po nekaj kilometrih vožnje je dobilo širino otroške radosti in veselja. Svoj del temu prijetnemu je primaknilo tudi vreme, ki je s svojo kristalno čisto stjo dajalo občutek lepih doživetij in bogatih spoznanj.

V Beograd, središče naše lepe domovine in skoraj dvomilijonsko mesto, smo prispeli ob osmi uri zvečer. Razmestili smo se v hotelu Astoria, zelo nizke kategorije in skromnih udobnosti. Po nekaj urah težko čakanega počitka, smo naslednje jutro nadaljevali pot s raketo-hidroglisierom. Prijetna vožnja po valovih Donave je bila za marsikoga pomembnejši del izleta, ki je bil kronan s ciljem, kamor smo prispeli po štirih urah. Na obrežju je čakal avtobus beogradskega Centrotu-

rista, s katerim smo nato nadaljevali vožnjo do hidroelektrarne. Že od daleč je velikanški objekt dajal vtis ogromnih vrednot in velikih dosežkov dveh prijateljskih dežel. Zgrajen in svečano predan svojemu namenu je bil 16. maja 1972. leta odprli tudi most prijateljstva — Jugoslavijo in Romunijo povezuje cesta z mostom preko elektrarne.

Tretji element hidrosistema Djerdap pa sta splavnici, ki omogočata, da ladje po tem delu Donave lahko plujejo dvakrat hitreje, kot poprej in vsako leto namesto dotodanjih 13 milijonov ton blaga, prepeljejo dobrih 50 milijonov ton.

Sistem Djerdap, katerega proračunska vrednost je po svetovnih cenah iz leta 1962

Udeleženci izleta na Avali

znašala 440 milijonov dolarjev, pomeni k sodelovanju med Romunijo in Jugoslavijo veliki korak. Zaradi Djerdapskega jezera so morali preseliti 8400 ljudi. Dela so opravila številna jugoslovanska podjetja, prav tako so poskrbela za večji del opreme na naši strani. Šest turbin je izdelal leningrajski metalurški zavod skupaj z ljubljanskim Litostrajem.

Po ogledu elektrarne in kosilu v Kladovem, smo se vračali po isti poti s hidroglisierjem, ki doseže tudi do 80 kilometrov na uro. Prijetna spremljevalka nam je ves čas vožnje živo pripovedovala o zgodovinskih znamenitostih doline Djerdap. Preostanek časa smo posvetili obisku Avale in

Muzeju Maršala Tita, kjer se hrani večina eksponatov ogromnih vrednosti, ki jih je dobil naš predsednik na poklon, kot simbol velikega spoštovanja in prijateljstva tujih državljanov in dežela.

Tako je minila tudi nedelja in na obrazih udeležencev ni bilo več prešernosti, kot prvega dne. Svoje je napravil bogat in naporen program. Vendar veselja na avtobusu ni bilo konec. Še je ostalo nekaj energije.

Ob koncu moram zabeležiti, da se udeleženci vsem, ki so jim omogočili to veličastno doživetje zahvaljujejo, delavskemu svetu pa želijo obilo plodnega in koristnega dela!

Sneberger

V Agisu svečano za 1. maj

Vreme je bilo lepo in sončno. Rahli južni veter se je poigral s pravkar razcvelim cvetjem. Zbrali smo se, da bi počastili spomin na težke dni delavcev, ko so se borili za svoje pravice. Zmagali so!

Program, ki smo ga pripravili je bil kratek, vsebinsko lep in dobro izpeljan. Potrudili so se dijaki gimnazije Dušana Kvedra Ptuj, pevci PD Alojza Štrafela Markovci pod vodstvom tov. Janeza Bezjaka, ter pihalni orkester Ptuj. Potrudila se je mladina pri okrasitvi prireditvenega prostora in vseh vhodov v tovarno.

Le delavci DO AGIS se niso mogli potruditi, da bi s svojo prisotnostjo na proslavi dali tudi svoj prispevek. Žalosten je bil pogled na prisotne na proslavi, ki jih je bilo le kakšnih 250. Kaj pa ostali? Z delom so končali ob 13. uri, torej eno uro predčasno. Kje je moralna odgovornost teh ljudi, ki jim ni bila previsoka nobena ograja. Kakšen izgovor so poiskali, da so sami sebe prepričali da delajo prav. Zato ni opravičila.

Človeku se nehote utrne misel, kako so bili delavci nekdanj ponosni na svoj praznik. Danes pa vidijo praznik samo še skozi okvir prostih dni pri tem pa jim je vseeno odkod in zakaj. Kako dolgo še?

Maks MENONI

KREPITI VLOGO OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA

V pripravah na 9. kongres ZSS se pred komuniste postavljajo vprašanja organiziranosti in načina delovanja sindikatov v skladu z njihovimi nalogami v nadaljnjem razvoju naše socialistične samoupravne družbe. Predsedstvo CK ZKS je na pobudo predsedstva RS ZSS razpravljalo o predlogih za organiziranost in metode delovanja sindikatov v današnjih razmerah našega družbenega razvoja in v zvezi s tem zavzelo naslednja stališča:

Spremembe o delovanju in organiziranosti sindikatov narekujejo nadaljnji razvoj samoupravljanja in uveljavljanje dohodkovnih odnosov, učinkovitejše odpravljanje posledic in usledin odtujevanja odločanja o sredstvih, pogojih in rezultatih dela od delavcev in raznih oblik monopolnega upravljanja družbenih sredstev, ki niso v skladu z ustavnim položajem delavcev. Odgovore za način delovanja in organiziranosti sindikatov je treba iskati v izvornih revolucionarnega delovanja sindikatov, v njihovi spojenosti z našo revolucijo in v ustavni opredelitvi njihove družbene vloge in odgovornosti.

Delavcem so potrebni sindikati, ki bodo sposobni delovati kot njihova razredna družbena sila v našem samoupravnem družbeno-ekonomskem in političnem sistemu. Pomagati jim morajo uresničevati njihov ustavni družbeni položaj, da bi učinkovito delovali in uveljavljali svoje neposredne pravice in obveznosti v pridobivanju in delitvi dohodka v odnosih medsebojne odgovornosti pa tudi medsebojne vzajemnosti in solidarnosti.

To zahteva, da so delavci v združenem delu organizirani v sindikatu kot svoji enotni družbenopolitični organizaciji in da se organizirajo tako, da bodo najlažje in celovito uveljavljali svoje pravice in odgovornosti v organizacijah združenega dela, v družbeni reprodukciji in v družbi kot celoti.

KAKO SE ORGANIZIRATI

Temeljna celica sindikalne organiziranosti je osnovna organizacija sindikata, ki jo ustanovijo delavci praviloma v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih. Če zahtevajo konkretne razmere, ustanovijo v eni TOZD dve osnovni sindikalni organizaciji ali narobe — v dveh TOZD eno osnovno organizacijo sindikata. Kjer deluje delovna skupnost kot delovna enota v TOZD, se delavci te enote včlanijo v osnovno organizacijo sindikata v TOZD. To pomeni, da se delavci včlanjujejo v sindikat v osnovni organizaciji v svoji temeljni organizaciji združenega dela oziroma v svoji delovni skupnosti.

Osnovne organizacije sindikata se v skladu z delovanjem našega samoupravnega sistema ter s pravicami in odgovornostmi

delavcev v združenem delu združujejo v okviru družbenopolitičnih skupnosti in strokovnih sindikatov po posameznih dejavnostih v zvezi sindikatov. Tako organizirani sindikati v republiki združujejo v zvezo sindikatov Jugoslavije in v strokovne sindikate v njenem okviru.

USKLAJEVANJE INTERESOV

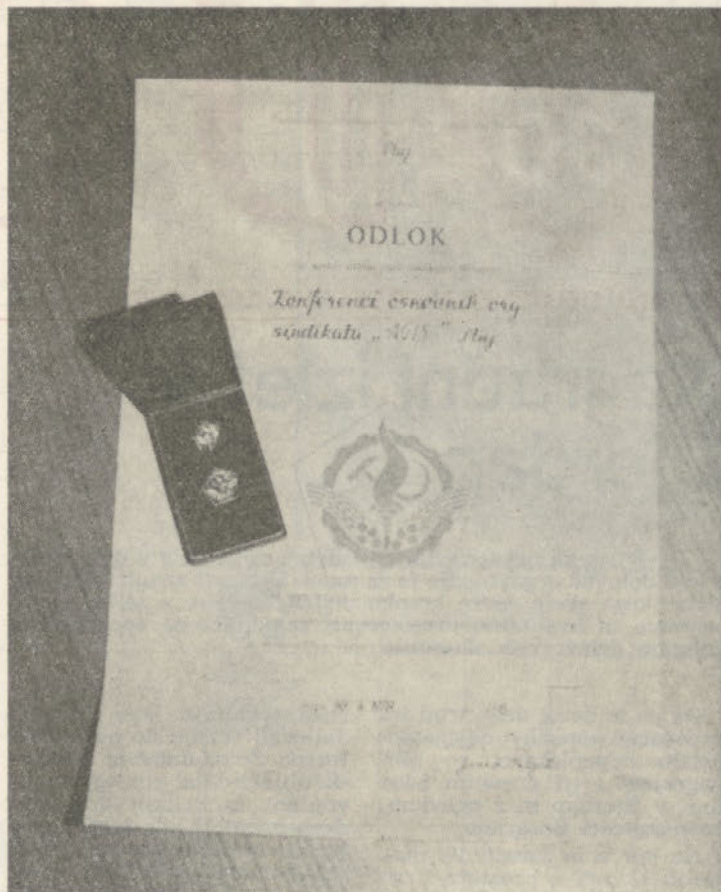
Delavci v osnovnih organizacijah sindikata se vključujejo v zvezo sindikatov, hkrati pa se vključujejo tudi v strokovne sindikate, da bi uresničevali tiste zadeve v delovanju in družbeno-ekonomskem položaju delavcev, ki jih je glede na njihovo naravo mogoče reševati zlasti v posebnem strokovnem sindikatu. Predvsem so to vprašanja zagotavljanja in delitve dohodka ter oblikovanja osebnih dohodkov, vprašanja povečevanja delovne sposobnosti in produktivnosti delavcev in njihovega znanja ter vprašanja njihove zaščite pri delu.

V svojih strokovnih sindikalnih organizacijah po osnovni proizvodni oziroma drugi družbeni dejavnosti lahko delavci usklajujejo merila za nagrajevanje po delu in uresničevanje načela »za enako delo v osnovi enak osebni dohodek«. V teh organizacijah najlažje usklajujejo svoje interese in stališča glede svojega izobraževanja in usposabljanja za konkretne delovne naloge in opravila prek svobodne menjave dela z razvijanjem raziskovalnih dejavnosti ter usmerjenega izobraževanja, dalje glede na zadovoljevanje svojih kulturnih potreb in glede na uresničevanje enega izmed svojih primarnih interesov, to je varnosti pri delu v skladu s specifičnostmi proizvodnje oziroma vsake vrste dela: to zahteva, da se delavci organizirajo v strokovnih sindikatih na podlagi čimbolj sorodnih strok glede na naravo njihovega dela in glede na njihovo usposabljanje za to delo. Razprava med delavci v sindikatih naj pokaže, kakšne strokovne sindikate potrebujemo, pri čemer pa moramo upoštevati, da se v strokovne sindikate ne združujejo stroke, ki so glede na naravo in značilnosti njihovega dela zelo različne in raznorodne.

Glede oblikovanja in povezovanja strokovnih sindikatov v enotno sindikalno organizacijo je stališče predsedstva, da se delavci in njihove sindikalne organizacije povezujejo tako v republiške organe zveze sindikatov kot tudi v organe sindikatov ožjih družbenopolitičnih skupnosti ali občini, kjer obstajajo za tako povezovanje pogoji in potrebe.

ODLOČUJOČI VPLIV DELAVCA

Na ravni občinske in republiške organiziranosti morajo sindikati po njihovi ustavni funkciji zagotavljati s svojo organiziranostjo tako dejavnost osnovnih

Priznanje za uspešno delo

organizacij, ki bodo zadotavljale razmere, v katerih bodo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela lahko uveljavljali svoj odločujoči vpliv in kontrolo v vseh tokovih družbene reprodukcije in zlasti tam, kjer poteka odločanje o dohodku oziroma o pogojih in rezultatih njihovega dela.

Predsedstvo podpira predloge, da se pri svetu zveze sindikatov v občini, v posebnih družbenopolitičnih skupnostih in v republiki kot oblika dela organizirajo sveti z jedri, ki jih sestavljajo udeleženci na delegatski osnovi. Sveti pri organih zveze sindikatov naj zagotovijo široko vključevanje vseh družbenih dejavnikov na podlagi njihovih interesov in odgovornosti v preučevanje posameznih vprašanj in pripravljanje ter predlaganje čimbolj vsestransko utemeljenih rešitev. Zato predsedstvo meni, da se sveti organizirajo po posameznih problemskih področjih tako, da bi sindikati čimbolj neposredno in celovito obvladovali ta področja in da bi pomagali delavcem reševati vsa pereča vprašanja njihovega položaja, dela in razvoja v njihovi temeljni organizaciji združenega dela in širše, to je povsod, kjer poteka odločanje o pogojih in rezultatih njihovega dela ter drugih družbenih pogojih njihovega življenja in razvoja.

SINDIKATI IN KRAJEVNA SKUPNOST

V oblikah organiziranja in načina dela sindikatov je treba zagotoviti njihov vpliv in neposredno sodelovanje v delu in razvoju krajevnih skupnosti, kjer žive delavci in njihove družine. To naj tudi prispeva k učinkovitejšemu delovanju sindikatov v frontni organizaciji SZDL.

Glede na vlogo in pomen kra-

jevne skupnosti kot interesne skupnosti vseh delovnih ljudi, ki v njej žive in ki jih povezuje v reševanju pogojev njihovega življenja in razvoja z organizacijami združenega dela, kjer ustvarjajo novo vrednost oziroma pridobivajo dohodek, se morajo sindikati uveljavljati kot dejavnik, ki pri reševanju življenjskih problemov delavcev neposredno sodeluje s krajevno skupnostjo, v kateri živijo delavci in njihove družine. Zato se mora organiziranje ter način in oblika dela sindikatov v krajevni skupnosti uskladiti v frontni organizaciji SZDL.

KREPITI VLOGO OSNOVNIH ORGANIZACIJ

Predsedstvo meni, da je na ravni delovne organizacije in sestavljene organizacije združenega dela treba zagotoviti organizirano koordinacijo aktivnosti sindikata, vendar z namenom, da bi krepili vlogo osnovnih organizacij, ne pa ustvarjali nova središča odločanja, ki bi nadomeščala vlogo in odgovornost delavcev osnovnih organizacij sindikata.

Predsedstvo opozarja, da morajo osnovne organizacije sindikata v okviru delovne organizacije zagotoviti v skladu z zakonom o združenem delu enotna stališča zlasti glede skupnih vprašanj: samoupravnega planiranja, samoupravnega sporazumevanja o pridobivanju dohodka, samoupravnega sporazumevanja o razporejanju skupnega dohodka o razporejanju skupnega dohodka in svobodni menjavi dela, samoupravnega sporazumevanja o skupnih osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in skupnih osnovah in merilih delitve sredstev za osebne dohodke, samoupravnega sporazumevanja o združevanju v delovno organi-

Slavili bomo vse leto

Letošnjega 1. septembra bomo praznovali v AGISU 30-letnico obstoja podjetja. Za kolektiv bo to res praznični zbor in slavnostno doživetje. Misli, priznanja in dobre želje, izrečene ob tej slovesnosti, ne morejo biti drugo kot spoštljivo izraženo zadovoljstvo nad doseženimi skupnimi uspehi in obenem dogovor za nadaljna prizadevanja še hitrejšega in skladnejšega razvoja te zvrsti proizvodnje.

Zadovoljstvo in ponos nad vsem doseženim ob 30-letnici AGIS lažje razumemo, če ugotovimo, da smo z marljivim delom in poslovnimi uspehi, dosegli še kaj več. Dosegli smo tudi spoznanje, da je samoupravni socializem sposoben izpolnjevati želje našega delovnega človeka na podlagi samoupravnih odnosov in nenehne rasti idejnopolične družbene aktivnosti zveze komunistov in družbeno-političnih organizacij.

Sklepna proslava 30-letnice obstoja našega podjetja bo šele 1. septembra, na dan to-

varniškega praznika, ki smo ga do letos praznovali 31. 12., ko je bil podpisan samoupravni sporazum. Na predlog odbora za pripravo aktivnosti ob jubileju in sindikalne organizacije pa je predlagana sprememba datuma praznovanja tovarniškega praznika, vendar pa bomo v AGISU slavili ta velik jubilej vse leto. Slavili bomo predvsem s prizadevanji za rast produktivnosti in krepitve inovacijske dejavnosti ter vseh potrebnih činiteljev za uspešno in nemoteno delovanje in uresničevanje pravic in dolžnosti slehernega člana kolektiva.

zacija, sporazumevanja o medsebojnih delovnih razmerjih delavcev v združenem delu in drugem.

OPUSTITI TOGE REŠITVE

Predsedstvo je ocenilo, da v organiziranju organov sindikatov ni mogoče uporabiti skupščinskega delegatskega principa. Sindikat je družbenopolitična organizacija, v kateri se vodstveni organi oblikujejo kot osrednja politična jedra članstva, ki tvorijo najbolj delovni, ustvarjalni in revolucionarni delavci prav zato, da bi lahko bistveno pripomogli k učinkovitemu delovanju sindikatov. Stališče predsedstva je zato, da mora biti celotna organizacija v zvezi sindikatov postavljena tako, da bo zagotavljala ustrezno povezavo osnovnih organizacij z občinskimi in republiškimi organi sindikatov, da pa se hkrati opustijo toge rešitve dosežane prakse.

Predsedstvo podpira stališče, da se v osnovnih organizacijah sindikata oblikujejo izvršnopolični organi, ki naj omogočajo še učinkovitejšo in odgovornejšo delovanje osnovnih organizacij, ne smejo pa prevzeti in zamenjati vloge in odgovornosti delavcev osnovnih organizacij sindikata.

KOMUNISTI V SINDIKATIH

V skladu s celotno usmeritvijo VIII. kongresa ZKS je predsedstvo vnovič ugotovilo, da je učinkovito delo pri nadaljnjem razvoju samoupravljanja najtesneje povezano z utrjevanjem in učinkovitim delovanjem sindikatov. Zato je ena izmed temeljnih nalog članov zveze komunistov, da delujejo v delu sindikatov, pri uresničevanju njihovih akcijskih nalog, da ustvarjalno prispevajo k utrjevanju idejne, akcijske in politične enotnosti sindikatov ter

utrjevanju njihove organiziranosti v skladu s potrebami socialističnega samoupravljanja in njegovega nadaljnega razvoja.

Ena izmed neposrednih in prednostnih nalog je, da se organizacije in vodstva zveze sindikatov zavzemajo za to, da bodo delavci dejansko izvolili v organe sindikatov svoje najsposobnejše tovariše in tovarišice, ki so dela voljni, privržni naši samoupravni usmeritvi, delavce, ki so pokazali, da bodo dosledno ščitili vsakega delavca pri uveljavljanju njegovih samoupravljaljskih pravic in ki bodo tako prispevali k spreminjanju obstoječih odnosov in k utrjevanju delavčevega ustvarjalnega položaja. Naša skupna naloga je, da zagotovimo sistematično in nepretrgano idejno in akcijsko usposabljanje sindikalnih aktivistov in da jim nudimo pri izpolnjevanju njihovih odgovornosti vso potrebno pomoč.

PRIMERI IZVODOV GLASILA

Za pripravo in izvajanje programa v jubilejnim letu smo sestavili trinajst članski odbor, ki je že intenzivno pričel s svojim delom.

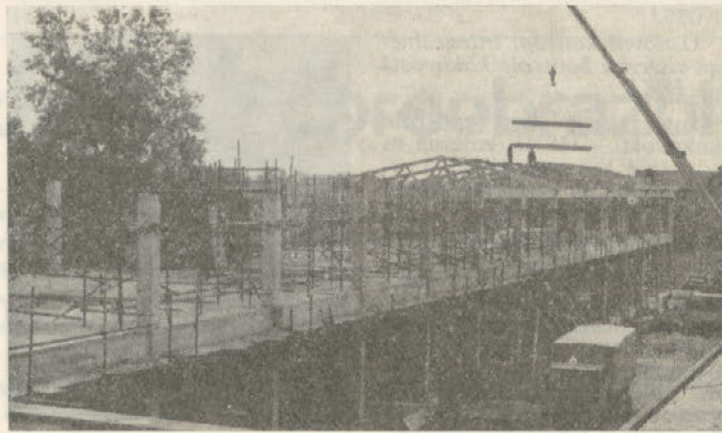
Do sedaj so se člani sestali na dveh sejah in si zadali številne naloge med katerimi je sigurno osrednja, organiziranje tovarniškega srečanja na dan tovarniškega praznika. Prireditve bo potekala na prostoru pralnice-tehničnih pregledov in travniški površini, južno od obrata družbene

prehrane. Vsak član kolektiva bo pogoščen, potekala bodo številna srečanja z našimi poslovnimi partnerji in manjkalo ne bo kulturnega programa ter družabnih iger.

V počastitev tega jubileja bomo tudi izdali značko, pripravljamo pa še izdajo zastavic ter plaket, ki jih bomo podelili delovnim organizacijam za dolgoletno uspešno sodelovanje.

Srečko Sneiderger

GRADNJA HALE DOBRO NAPREDUJE

Predstavljamo vam delegata za 11. kongres ZKJ

Kot nam je znano, bo od 20. do 23. junija potekalo delo 11. kongresa zveze komunistov Jugoslavije v Beogradu. Med množico prisotnih delegatov in gostov iz vse Jugoslavije bo tudi članica ZK naše delovne organizacije. Tokrat je naš namen, da vam delegatko iz naših vrst samo predstavimo. V naslednji številki pa bomo zapisali pogovor o pripravah na kongres, o delu kongresa ter njenem prispevku na kongresu.

Povedala nam je:

Za delegata 11. kongresa ZKJ me je evidentirala OO ZK TOZD Gumarna. Predlog je bil potrjen na Občinski konferenci ZKS Ptuj. Ta odloči-

tev mi veliko pomeni, saj je priznanje za moje delo in obenem vzpodbuda za naprej.

Saša Štros

V vrste ZK sem bila sprejeta leta 1968. V tem desetletnem obdobju sem dobila in opravljala vrsto zadolžitvev in funkcij. Sedaj sem sekretar OO ZK v TOZD Gumarna.

V gumarni delam že šesto leto, ves čas v tehnološki pripravi proizvodnje, kjer opravljam naloge vodje tehnološke priprave dela. Aktivno delujem v organih upravljanja in raznih komisijah, saj imam vrsto funkcij: predsednik poslovnega odbora v TOZD, predsednik delegacije v SIS za stanovanjsko izgradnjo, podpredsednik disciplinske komisije itd.

Za dobro opravljanje vseh teh funkcij je potrebno precej priprav, ki zahtevajo veliko prostega časa.

Kakovost za naš boljši jutri

Vprašanje kakovosti smo dosedaj pri nas zanemarjali ali vsaj podcenjevali, saj smo vse preveč pozornosti posvečali kvantiteti, kot pa kvaliteti.

Studij kontrolnih metod je v svetu izredno napredoval in dosegel že stopnjo znanosti, zato moramo organizacijo spremljanja procesa poslovanja v pogledu kakovosti, razviti do najvišjega možnega nivoja. Le na takšen način bomo lahko zadostili vse večjim zahtevam, ki nam jih zaradi naglega razvoja proizvodnje in potrošnje nalaga tržišče.

Osnovni koncept integralnega sistema kontrole kakovosti — ISKK

Integralni sistem kontrole kakovosti — ISKK zajema in združuje kot najvišji nivo organizacije na področju kakovosti vse komponente projektiranja, razvijanja in realizacije kakovosti od proizvodnje pa vse do uporabe kakovosti na tržišču.

Moderne metode zasledovanja kakovosti omogočajo med ustvarjanjem kakovosti ažurno odkrivanje napak in pogosto tudi njihovih izvorov. Na podlagi tega lahko kontrola kakovosti deluje preventivno in daje velike ekonomske učinke. Uporaba sto procentne kontrole vseh količin, dimenzij in lastnosti je danes že v večini primerov iz gospodarskega vidika nesprejemljiva, s tehničnega vidika pa pogosto tudi nezadovoljiva, ker bi s tako kontrolo posameznih podatkov uničili proizvod ali pa bi bil sam proces kontrole predolgotrajen. Po drugi strani pa sto procentna kontrola ne zagotavlja 100% kakovosti. Zato sta vzorčenje, s katerim ocenjujemo že ustvarjeno kakovost na začetku posameznih faz procesa ali na koncu procesa in tekoča preventivna kontrola načina, ki dajeta široke možnosti za analize procesov in njihov nadaljnji razvoj.

Kaj želimo z uvajanjem ISKK v AGIS-u doseči?

Z uvajanjem ISKK v DO AGIS želimo doseči sledeče:

- boljšo kvaliteto vhodnih materialov,
- boljšo kvaliteto proizvodov,
- spremljanje vseh stroškov kakovosti, kot tudi analize in študije ekonomičnosti kakovosti,
- stimulatívno materialno povezovanje kakovosti z nagrajevanjem na osnovi objektivnih, kvantificiranih podatkov za čim manjše skupine ali celo posameznike v obliki avtokontrole in kvalitete norme, kar pomeni, da bo delavec normalno nagrajen, če bo dosegal normalno kakovost, stimulatívno nagrajen za boljšo kakovost in destimuliran pri slabi kakovosti.

Posebno pozornost je pri uvajanju integralnega sistema kakovosti potrebno posvetiti človeku, kot faktorju kakovosti, in kot osnovnemu nosilcu vseh procesov upravlja-

Danilo Gaspari

nja oziroma samoupravljanja, kar pa je pri vzpostavljanju — formiranju kakovosti in pri razvoju kakovosti še posebej pomembno.

Vloga centra kakovosti

Center kakovosti ima v okviru službe kakovosti izrazito programsko, analitično, študijsko in razvojno vlogo, njegovo delo pa lahko opredelimo na tri vsebinska področja:

- področje inženiringa kakovosti in kontrole tehnologije,
 - področje informacijskega sistema, analiz in statistike,
 - področje razvoja metod kontrole in spremljanje kakovosti.
- Zasledovanje kakovosti se nanaša na sledeča področja:
- zasledovanje kakovosti standardnega in kooperantskega materiala na področju vhodne kontrole,
 - kontrola proizvodnje na osnovi tekoče — preventivne kontrole in prevzemne kontrole,
 - kontrola sredstev za delo, ki zajema: kontrolo orodij v izdelavi, kontrolo orodij v uporabi, kontrolo strojev.

Delo pri zasledovanju kakovosti

Delo pri zasledovanju kakovosti poteka v osnovi takole: Osnova pri delu je v splošnem veljavna in usklajena konstrukcijsko tehnološka dokumentacija, na podlagi katere izdelamo v centru kakovosti kontrolno tehnologijo (plan kontrole — PK, statistično kontrolni list — SKL, robni karton — RK).

Na podlagi kontrolne dokumentacije, tekoča kontrola v proizvodnji zasleduje kakovost proizvodnje po delovnih mestih, prevzemna in vhodna kontrola pa prevzemata material na podlagi vzorčenja. Želimo poudariti, da ima operativna kontrola v ISKK vlogo obveščanja o stanju kakovosti v proizvodnji, zato se mora njeno delo odvijati točno in pravočasno. Podatki o zasledovanju kakovosti pa morajo biti dostopni v vsakem trenutku vsem, ki so vključeni v proces.

Ob koncu tekočega meseca so podatki o doseženi kakovosti zberejo v centru kakovosti, kjer se statistično obdelajo in tako obdelani služijo za nadaljnje doseganje čim boljših rezultatov na področju kakovosti.

Kontrolno tehnologijo izdelujemo po izdelkih, v proizvodnji pa jo uvajamo po oddelkih (stroškovnih mestih) posameznih TOZD. Ker večina izdelkov prehaja pri svoji obdelavi z delovne operacije na delovno operacijo tudi z oddelka v oddelk, ne bomo mogli uvesti kontrolne tehnologije v določen oddelk prej, preden ne bomo pri svojem delu zajeli velike večine iz-

delkov, ki se pri svoji obdelavi pretakajo skozi oddelk. Izjema je oddelk GRAU pri TOZD TAP, v katerem se polizdelki v celoti delajo. Zasledovanje kakovosti se po ISKK v tem oddelku že praktično izvaja od 1. 1. 1978. Od TOZD obdelujemo sedaj TOZD TAP, TOZD Gumarna, Precizna mehanika, v kratkem pa bomo pričeli tudi v TOZD Kovinska obdelava in TOZD OR.

Pri našem delu smo v fazi uvajanja ISKK (teče 9 mesec) in smo vezani na pomoč zunanjih sodelavcev. V začetku smo imeli precejšnje težave, kajti znano je, da se nekega obstoječega sistema ne da čez noč zamenjati z novim, ki vzbuja pri ljudeh določeno vrsto nezaupanja, če ga ne poznajo.

V uvajanje ISKK so vključene vse strokovne službe v podjetju, zato končni uspehi dela niso odvisni samo od dela v centru kakovosti, ampak od dela vseh udeležencev. Le s tesnim sodelovanjem in skupnim zalaganjem pri delu bomo dosegli željene rezultate na področju kakovosti, ki pa je v današnjem času zaradi konkurence vse bolj iskana na domačem in tujem tržišču.

Danilo Gaspari

Mi in naše okolje

Hodili smo po blatu, okrog nas pa je bila le sivina. Danes pa hodimo po asfaltu med svežimi zelenicami.

Ogromno denarja je bilo vloženo, da bi pogled skozi okno tovarniške hale bil prijetnejši, dvorišča bolj naravna in domača.

Bomo znali čuvati pomlad okrog sebe?

Bomo dokazali, da niso zelenice in lepe asfaltne poti le same sebi v namen? Morali bomo!?

Dan, dva je bila posejana trava in na njej je nekdo izmed nas brezobzirno obračal avtomobil. Kolovoznice so ostale?!

Na drugi strani je nekdo izmed nas stopil na svežo in razmočeno zemljo in na njej pravkar posejano travo.

Stopinje so ostale?!

Nekdo izmed nas je na zelenico odvrigel zavojček od cigaret! Papir je ostal?!

Ne več! Potrudimo se, da bodo težko čakane zelenice vedno lepše, in da se bodo z nami veselile še dolgo pomladi. Za naše boljše zdravje in počutje.

Zataknilo se je tudi pri asfaltnih poteh. Naredili smo jih, da bi bil dohod do tovarne lažji in varnejši. Dosegli pa smo, da moramo včasih biti pravi strokovnjaki slaloma med parkiranimi avtomobili. Ne čakajmo na kazni, saj to ni rešitev! Zavedajmo se le, da opozorilni napisi niso le okrasni predmeti, ki bi krasili okolico. Bodimo drugačni!

Maks MENONI

Neupoštevanje prometnih opozoril

U A G I S U

Poslovodni organ v družbeni preobrazbi

Problemi poslovodnih organov v naših organizacijah združenega dela z vidika vsebine nalog, ki jih program Zveze komunistov zastavlja kot osnovo in usmeritev v njihovem delovanju, so izredno aktualni in pomembni. Samoupravna praksa je prinesla nova pojmovanja o vlogi in pomenu direktorja oziroma poslovodnega organa: njegova avtoriteta se bistveno spreminja. Zato smo se odločili za posebno izdajo naše revije. Vsebina te pomembne izdaje so daljši in krajši povzetki nekaterih razpravljalcev na posvetu individualnih poslovodnih organov ter predsednikov kolegijskih poslovodnih organov organizacij združenega dela, temeljnih organizacij, delovnih organizacij in sestavljenih organizacij združenega dela v Ljubljani 23. 3. 1978.

Sestav vabljenih je praktično zajemal vse panoge ljubljanskega gospodarstva s področja družbenih dejavnosti, šolstva, Univerze, raziskovalnih in drugih institucij. Namen publikacije je poučevati in pomagati razčiščevati vse nejasnosti samoupravljalcem pri vsakodnevem delu.

ROMAN ALBREHT

Družbeni položaj in vloga delavca, ki opravlja funkcije poslovodnega organa

Opredelitev sedanjega družbenega trenutka

Ko se lotevamo razprave o tej temi se mi zdita zlasti pomembni dve zadevi, ki poleg drugih označujeta sedanji družbeni trenutek.

Razmere v naši družbi povsem nedvosmiselno govore, da smo uspešno presegli krizno stanje v družbenih odnosih, ki je nastalo, ko so se pred leti iz številnih vzrokov okrepile pri nas družbene sile, ki so se poizkušale konstituirati kot alternativa socialističnemu samoupravljanju ter skušale preprečiti njegov nadaljnji razvoj in utrjevanje.

Pri uresničevanju teh svojih namer in prizadevanj so te sile računale z vsemi tistimi, ki so kakor koli in na kakršen koli način osebno ali družbeno omahovali glede tega, ali je družbeno realno ali ne vztrajati pri družbenem razvoju, ki terja odpravo družbenega odtujevanja sredstev od delavcev, odpravo vseh oblik in načinov monopola nad upravljanjem in ki so iz osebnih, skupinskih ali drugih interesov kazali nagnjenje in pripravljenost, da se pridružijo odporom takemu nadaljnjemu razvoju.

Razvoj socialističnega samoupravljanja si pravzaprav utira svojo pot v neprestanem premagovanju vsedlin družbenega odtujevanja in monopola upravljanja in v neposrednem soočanju s tistimi družbenimi silami, ki se iz kakršnih koli motivov in interesov upirajo takemu razvoju.

Sile nasprotovanja se pojavljajo enkrat s pozicij obrambe državno lastninskega monopola, drugič s pozicij oživljanja lastninskega monopola in institucij meščanskega političnega sistema. V času tako imenovanega liberalizma, ki se je spogledoval z oživljanjem lastninskih odnosov in institucij meščanskega političnega sistema, smo bili seveda še posebej občutljivi za dogajanja v organizacijah združenega dela, ker je prav v njih socialno ekonomski in družbeno ekonomski temelj socialističnega samoupravljanja.

Razvoj socialističnega samoupravljanja, ki smo ga dosegli v zadnjih letih in dejanske spremembe, ki so v tem času nastale v položaju delavca v združenem delu, so tolikšne, da so razbile vse iluzije, da bi bilo možno v naši družbi iz odporov socialističnemu samouprav-

ljanju konstituirati politiko in sile, ki naj bi ustvarile pogoje za obnovo kakršnihkoli družbenih odnosov, ki bi temeljili na družbenem odtujevanju sredstev od delavcev in monopolu upravljanja. Danes bi vsak tak poizkus naletel na silovito, strnjeno akcijo ogromne večine delavcev in delovnih ljudi vseh slojev in poklicev.

Tega se preklicano dobro zavedajo tudi vsi tisti posamezniki, ki se nikakor ne morejo sprijazniti s tem, da sta družbeno odtujevanje sredstev od delavcev in monopol nad upravljanjem zunaj veljavnega družbeno ekonomskega sistema in izven zakona, prosto zaradi tega, ker se niso pripravljene odreči svojemu privilegiranemu položaju in prestižu. Zaradi tega se tudi tisti odpori, na katere zadevamo pri uresničevanju družbene preobrazbe, v tem družbenem trenutku javljajo prikrito, pod zlorabljenimi gesli o samoupravljanju, dohodku, združenem delu itd. in ne pod gesli o nekem drugačnem proizvodnem odnosu in a njem temelječem družbeno političnem sistemu.

To je naša družbena realnost, ki tudi vpliva na naše družbeno vzdušje.

Ob vsem tem pa bi bilo seveda povsem nerealno, če bi na podlagi teh ugotovitev prišli do sklepa, da je naša družba, njena materialno ekonomska in družbeno ekonomska sestava že presegla vse tiste silnice, ki objektivno porajajo in spodbujajo odpore socialističnemu samoupravljanju s pozicij obrambe in ohranjanja odtujevanja sredstev družbene reprodukcije od delavcev in monopola na upravljanjem.

V naši družbeno ekonomski in materialno ekonomski stvarnosti z večjo ali manjšo silo, deluje cela vrsta objektivnih silnic, ki vzpodbujajo interes in ravnanje, ki je osredotočeno na izkoriščanje obstoječih prednosti v družbeni reprodukciji in družbi, na družbeno odtujevanje sredstev od delavcev, monopol nad upravljanjem, podrejanje dela drugih, pridobivanje dohodka in osebnega dohodka mimo in neodvisno od lastnega delovnega prispevka pri njegovem ustvarjanju in podobno.

Te silnice objektivno delujejo in bodo delovale tudi v bodoče. Pred tem si, ob doseženih uspehih v dosedanjem razvoju socialističnih samoupravnih odnosov ne bi smeli zapirati oči. Prav nasprotno, doseženi razvoj nas še bolj zavezuje, da z delovanjem teh silnic resno računamo in jih učinkovito premagujemo in odpravljamo njihove vzroke.

Iz tega izhaja dvojna naloga. V družbeni praksi se moramo odločno spoprijeti z vsakim poizkusom uveljavljanja take prakse in ga preprečiti ter postaviti njihove nosilce pred samoupravno in družbeno odgovornost. Ob tem pa se moramo pri družbeni preobrazbi osredotočiti na ključna vozlišča odnosov v družbeni reprodukciji in v družbi

in izpeljati zamenjavo neustreznih osnov z osnovami, ki jih bomo izpeljali iz kvalitativno novih prvih dohodkovnih odnosov. Gre za tista vozlišča odnosov, na katerih so vsedline starih odnosov še najbolj trdožive, so pa za razvoj celotnih odnosov ključnega pomena.

Druga zadeva, ki je za sedanji družbeni trenutek zelo pomembna pa je, da naša dosedanja spoznanja povsem nedvosmiselno kažejo, da o temi, ki o njej razpravljamo, razmišljamo z istih izhodišč in enotnih akcijskih usmeritev. To se mi zdi zelo pomembno. Pri tem nas ne sme motiti dejstvo, da je in bo ostal med nami stalen dialog. Naše družba je obremenjena s številnimi protislovji, ki vplivajo na oblikovanje različnih avtentičnih interesov in na razlike v ocenah o tem kdo, kako, po kakšnem zaporedju, s kakšno dinamiko itd. naj se loti njihovega uresničevanja. Različna je tudi intenziteta pritiska dnevne stvarnosti v posameznih primerih in na posamezne dejavnike. Dialog je neizogibno potreben tudi zaradi tega, ker moramo družbene odločitve oblikovati na podlagi vseh relevantnih vidikov, to je na podlagi neposrednih avtentičnih interesov, skupnih in družbenih interesov, političnih in idejnih implikacij, ki jih vsebujejo posamezne odločitve, praktičnih in izvedbenih možnosti, operativnosti in učinkovitosti itd. Vsi družbeni dejavniki se moramo delovno usmeriti k temu, da bomo tvorno sodelovali pri vseh fazah oblikovanja in izvajanja odločitev in da bomo zanje prevzemali tudi vsak svoz del odgovornosti.

Opredelitev teme in pristopa k njeni obravnavi

Po moji presoji ima tema, ki je predmet naše obravnave dva temeljna vidika.

En vidik je opredelitev položaja in vloge poslovnega organa organizacije združenega dela.

Drugi vidik je opredelitev nalog komunista, ki opravlja to funkcijo.

Poslovodni organ je samoupravni organ organizacije združenega dela. Na to opredelitev posebej opozarjam, ker gre pri tem za vsebinsko razliko med družbeno ekonomsko funkcijo podjetja kot institucijo kapitala in organizacijo združenega dela kot institucijo združenega dela v družbeno lastninskih odnosih. Iz te razlike izvira potreba po koreniti družbeno ekonomski organizacijski in funkcionalni preobrazbi te funkcije, ker je njena preobrazba eden izmed praktičnih pogojev za preobrazbo družbeno ekonomskega položaja delavca v združenem delu in celotne samoupravne preobrazbe organizacije združenega dela.

To spoznanje še ni odgnalo ustreznih korenin, ne v družbeni praksi združenega dela, ne v strokovnih obdelavah samoupravne organizacije. V organizacijah združenega dela si z veliko težavo utira pot preobrazba direktorije podjetja v samoupravno organizirane dejavnosti in samoupravne funkcije organizacije združenega dela. V strokovnih poslovnih organ kot vodstveno, ne kot samoupravno funkcijo, in obdelavah samoupravne organizacije še zelo pogosto obravnavajo sicer kot organ, ki deluje ob samoupravnih organih. Ta napačna pojmovanja, ki so posledica mehničnega posnemanja organizacijskih shem organizacije podjetja kot institucije kapitala, združujejo in ovirajo delo pri snovanju in uvajanju naših izvornih oblik samoupravne organizacije. Pri tem pa je seveda največja preglavica v tem, da živi dobršen del strokovnih delavcev, ki so poklicno odgovorni za strokovni razvoj organizacije, v najboljši veri, da je sedanja organizacija dejavnosti in funkcij, ki so v okrilju direktorije v redu in da v tem pogledu ni potrebna nikakršna reorganizacija.

To miselnost moramo premagati. Se pravi, razjasniti si moramo, v čem je družbeno jedro preobrazbe, ki jo terja sprememba poslovnega organa podjetja kot institucije družbeno od delavcev odtujenih sredstev družbene reprodukcije, v organ organizacije združenega dela v družbeno lastninskih odnosih.

Funkcijo poslovnega organa opravlja delavec v združenem delu, ki združi svoje delo z delom drugih delavcev, s tem, da pristopi k samoupravnemu sporazumu o združevanju dela delavcev v delovni skupnosti ali temeljni organizaciji, potem, ko je uspel na razpisu za opravljanje te funkcije. Delavec, ki opravlja poslovodno funkcijo ni v delovnem razmerju z delovno organizacijo, ampak je v medsebojnem delovnem razmerju z delavci, ki z njim združujejo delo.

Naloga poslovnega organa je, da v mejah delovnega področja organizacije združenega dela samostojno odloča o vodenju zadev organizacije, o izvajanju posameznih nalog ali o izvajanju posameznih zadev ter o organiziranju in usklajevanju delovnega procesa. V skladu s samoupravnimi splošnimi akti nalaga posameznim delavcem ali skupinam, da opravljajo določene zadeve in naloge v delovnem pro-

cesu, oblikuje delovne skupine, delovna in svetovalna telesa za razčlenitev določenih vprašanj iz njegovega delovnega področja, ki delajo po njegovih nalogih ter zastopa in predstavlja organizacijo združenega dela v pravnem prometu.

Iz teh opredelitev je razvidno, da gre za pomembno in zahtevno funkcijo samoupravljanja v organizaciji združenega dela. Poslovodni organ je samoupravni organ združenih delavcev, s katerimi združuje svoje delo in s tem tudi organizacije kot družbeno pravne institucije združenega dela.

Po svojem družbeno ekonomskem položaju je na podlagi pravice dela z družbenimi sredstvi enakopraven z drugimi delavci. Od združenih delavcev prejema, da podlagi medsebojnega sporazuma, mandat za opravljanje svoje funkcije.

Za svoje delo je odgovoren, po načelu medsebojne povezanosti in odvisnosti in v skladu z družbeno lastninsko naravo odnosov, delavcem v organizaciji, v kateri opravlja funkcijo poslovodnega organa in delavskemu svetu, da gre za zelo pomembno samoupravno funkcijo združenega dela, ki funkcionalno in institucionalno temelji na družbeno ekonomskih prvinah odnosov v združenem delu in se na teh prvinah oblikuje in razvija v neposredni družbeni praksi samoupravljanja v skladu z razvojem odnosov in institucij združenega dela.

V razpravi sta bili postavljeni dve vprašanji, ki zadevata bližjo opredelitev funkcionalne zasnove poslovodnega organa.

Prvo vprašanje je, kaj je vzrok za to, da je zakon o združenem delu predvidel dve možni obliki poslovodnega organa, individualnega in kolegijalnega. Po katerih kriterijih naj bi se delavci ravnali, ko se opredeljujejo za eno ali drugo obliko.

Poslovodni organ ima vsaka organizacija združenega dela, od temeljne organizacije z zelo enostavnim in manj zahtevnim ali bolj zahtevnim predmetom in naravo poslovanja, prek delovne organizacije z zahtevnejšimi in zelo zahtevnim predmetom poslovanja, pa vse do širših organizacij. V njih opravljajo združene organizacije praviloma najzahtevnejše segmente svojega poslovanja. Dosedanji poslovni razvoj organizacij združenega dela je pokazal, da mnoge organizacije terjajo, zaradi zahtevnosti predmeta poslovanja, da poslovodno funkcijo v njih opravljajo skupine delavcev, ki so zbrani tako, da v okviru enovite poslovodne funkcije zagotavljajo ustrezno obvladovanje vseh vidikov poslovanja, ki morajo biti prisotni pri opravljanju te funkcije. Kolegijalni poslovodni organ torej ni zasnovan kot neke vrste kolegij direktorjev, recimo v delovni organizaciji kot kolegij direktorjev temeljnih organizacij. Nasprotno, kolegijski poslovodni organ tvorijo delavci, med katerimi zasleduje vsak, v okviru skupnega dela, določeno sestavino poslovanja, kot so tehnično tehnološki, denarni, pravni in podobni vidiki poslovanja.

V okviru kolegijalnega poslovodnega organa ima pooblastila, ki so vezana za funkcijo individualnega poslovodnega organa, predsednik kolegijskega organa.

Drugo vprašanje pa zadeva razmerje med poslovodnim organom in vodjo delovne skupnosti. To sta predvsem dve različni instituciji, ki se razlikujeta in po namenu in po funkcijah, ki jih ta dva organa opravljata. Enostavno povedano, vodja delovne skupnosti ni poslovodni organ. On je predvsem vezni člen med delovno skupnostjo skupnih služb in poslovodnim organom organizacije, v kateri dela delovna skupnost. Delovna skupnost opravlja upravno strokovna, administrativna in pomožna dela za organizacijo združenega dela, ki je v njeni sestavi. Torej ne razvija svojega poslovanja niti ni dopustno nanjo prenašati opravljanje poslov, ki sodijo v pristojnost delavcev v temeljni dejavnosti.

Tudi v tem pogledu bomo morali premagati še zelo trdožive vsedline stare miselnosti, ki marsikje povzročata ne male težave pri preobrazbi.

Ta dejstva opredeljujejo tudi naš pristop k obravnavi te tematike.

Tema zahteva, da jo obravnavamo z vidika odnosov v združenem delu in kot funkcijo teh odnosov. Se pravi, z vidika utrjevanja in uveljavljanja samoupravnih odnosov in na tej podlagi tudi z vidika učinkovitega dela, gospodarjenja in poslovanja.

Drugi vidik obravnavane teme pa so naloge komunista, ki opravlja funkcijo poslovnega organa. Najprej je treba ugotoviti, da je to funkcijo dolžan opravljeti vsak delavec, ki mu je zaupana, v skadu s temeljni odnosov v združenem delu in z delovanjem vseh družbenih dejavnikov združenega dela. V tem pogledu ni nobene razlike v položaju, nalogah in odgovornosti delavca, ki opravlja poslovodno funkcijo glede na to ali je ali ni član ZK. Poslovodni organ, ki ne bi upošteval delovanja ZK in njenih opredelitev bi nujno prihajal v kon-

flikt z delavci v združenem delu in v družbi.

Poslovodni organ, ki je član ZK pa sodeluje kot njen enakopravni član pri oblikovanju politike ZK in njene družbene aktivnosti. To opredeljuje tudi njegov angažiran, ustvarjalen in odgovoren odnos pri njenem uresničevanju. Kot član ZK mora biti še posebej občutljiv za razvoj samoupravnih odnosov in za uspešno delo na tej podlagi in s te pozicije je poklican ustvarjalno delovati.

V razpravi je bilo postavljeno vprašanje: ali predlog statutarnih sprememb v načinu organiziranja ZK, ki ne predvidevajo več organov ZK tam, kjer se organizirajo skupni, delegatski organi upravljanja v združenih organizacijah, ne otežkoča delovanja samoupravnih organov in s tem tudi poslovodnega organa? Razprava o tem vprašanju je v enem svojem delu zadevo drugače postavila: ali predložene statutarne spremembe omogočajo ali ne delovanje poslovodnega organa v ZKS? Mislim, da tako opredeljeno vprašanje ni dobro postavljeno, ker meša dve zadevi. Ena je možnost delovanja poslovodnega organa kot člana ZK. Druga pa je organizacija organov ZK.

Delavec, ki opravlja funkcijo poslovodnega organa in je član ZK je obvezno vključen v delovanje svoje osnovne organizacije ZK. Kot vsak drug član ZK se vključuje v vse oblike in organe organiziranega delovanja, le sekretar osnovne organizacije ZK ne more praviloma biti v času, ko opravlja poslovodno funkcijo. To se pravi, da se kot enakopraven član vključuje v delovanje zveze komunistov in tvorno sodeluje v njem.

Drugo vprašanje pa je: ali je smotrno organizirati organe ZK v vseh oblikah organiziranja združenih organizacij, kjer delujejo skupni delegatski samoupravni organi in poslovodni organ? Tak način organiziranja organov ZK komunistov se v preteklosti ni dobro obnesel z vidika delovanja komunistov s pozicij utrjevanja in razvijanja vloge in položaja združenega delavca v temeljni organizaciji in v vseh odnosih v družbeni reprodukciji in v družbi, v katere se delavci v temeljni organizaciji povezujejo in združujejo. Zaradi tega je predložena tudi ustrezna statutarna sprememba in dane so obsežne utemeljitve zanjo.

Sestavine temeljne družbene ekonomske usmeritve poslovodnega organa

Družbeno ekonomska usmeritev poslovodnega organa izhaja in temelji na družbeno ekonomski usmeritvi združenega dela kot je v tem družbeno razvojnem obdobju opredeljena z družbeno preobrazbo, ki je v teku. V kontekstu te opredelitve se zdi, da se družbeno ekonomska pozornost delavca, ki mu je zaupano opravljanje poslovodne funkcije, v sedanjem razdobju, nujno osredotoča predvsem na nekaj ključnih spletov vprašanj, ki zadevajo odnose v družbeni reprodukciji.

Prvo, ostanki družbenega odtujevanja sredstev družbene reprodukcije od delavcev in na njih temelječi ostanki monopola nad upravljanjem v različnih oblikah in segmentih odnosov v družbeni reprodukciji ter razne oblike podrejanja dela drugih in pridobivanja dohodka in osebnega dohodka mimo in neodvisno od delovnega prispevka pri ustvarjanju dohodka in pri gospodarjenju z njim. Pri tem gre za ostanke te vrste odnosov tako v družbeno ekonomskih in institucionalnih osnovah, kot za ostanke v neposredni delovni, upravljalški in poslovni praksi.

Drugo, nekatera kritična vozlišča odnosov v družbeni reprodukciji. To so predvsem tista vozlišča odnosov, ki imajo zaradi svojega pomena v družbeni reprodukciji močan vpliv na značaj in razvoj celokupnih odnosov v združenem delu, na katerih pa se tudi najbolj vztrajno in trdoživo zadržujejo vsedline družbenega odtujevanja in odnosov, ki so s tem povezani.

Pogled na procese družbene preobrazbe, ki so pri nas sedaj v teku, kaže, da so taka vozlišča zlasti naslednji skleti odnosov:

odnosi med proizvodnimi in trgovskimi organizacijami, ki so med seboj povezane in odvisne, ker delajo na proizvodih odnosno uslugah skupnega dela,

odnosi med organizacijami združenega dela in delavci v njih, ki so povezani z gospodarjenjem s sredstvi družbene reprodukcije pri ustvarjanju, pridobivanju, razpolaganju in razporejanju dohodka,

odnosi med organizacijami združenega dela v materialni proizvodnji in drugih dejavnostih, ki so porabniki storitev družbenih dejavnosti in organizacijami družbenih dejavnosti kot tvorci dobrin in izvajalci družbenih dejavnosti, ki so v družbeni reprodukciji med seboj povezane in odvisne in v katerih delavci urejujejo medsebojne odnose na temelju svobodne menjave dela,

odnosi med delavci v temeljnih dejavnostih, ki združujejo svoje delo v temeljnih organizacijah in delavci v delovnih skupnostih, ki združujejo svoje delo za opravljanje upravno strokovnih, administra-

tivnih in drugih pomožnih del, katerih opravljanje je potrebno za uspešno opravljanje temeljnih dejavnosti in za opravljanje poslovnih opravil,

odnosi med delavci v združenem delu, ki so povezani z delom pri ustvarjanju in pri pridobivanju dohodka, z delom pri upravljanju organizacije združenega dela in njenega celokupnega poslovanja, pri gospodarjenju s sredstvi družbene reprodukcije in odnosi, ki so na tej podlagi povezani s pridobivanjem dohodka, njegovim razporejanjem, oblikovanjem sredstev za osebne dohodke in prisvajanjem osebnih dohodkov.

Tretje, oblikovanje poslovne in razvojne politike na podlagi dejanskih interesov in potreb delavcev, ki so med seboj delovno, proizvodno in poslovno povezani in odvisni na načelih združevanja dela in sredstev in družbeno lastninske narave družbeno ekonomskih odnosov ter demokratičnega samoupravnega oblikovanja skupnih interesov.

Pri praktičnem uveljavljanju take zasnove odnosov pri snovanju poslovne in razvojne politike se soočata dve praksi odnosov.

Praksa, ki se je izoblikovala na temelju odtujevanja sredstev družbene reprodukcije od delavcev. To je praksa, katere preostale vsedline moramo iztisniti iz odnosov v združenem delu, družbeni reprodukciji in družbi. Ta praksa se je izoblikovala v dolgem časovnem obdobju podjetniškega poslovanja, ki temelji na družbeni odtujenosti sredstev in dohodka od delavcev, našla je svoj izraz v družbeno institucionalnih oblikah in si kot taka utrla pot v strokovno in znanstveno literaturo. Praksa, ki temelji na družbeno lastninskih osnovah socialističnega samoupravljanja si šele utira pot v dejanske odnose in poslovanje, se oblikuje, kristalizirajo se njene nove sestavine in se dobesedno v neposredni družbeni stvarnosti uveljavlja in razvija. To pomeni, da se praksa samoupravljanja razvija in institucionalizira v revolucionarnem procesu družbene preobrazbe. V tem kontekstu se oblikuje, razvija, deluje in uveljavlja tudi funkcija poslovodnega organa kot institucije samoupravljanja.

Četrto, naša družba živi, deluje in se razvija v pogojih, ko delujejo zakonitosti nenakomernega razvoja in različna protislovja, ki objektivno nastajajo. Pod vplivom delovanja teh silnic, se znotraj družbeno lastninskih odnosov nujno porajajo različni avtentični interesi subjektov združenega dela.

Ključno vprašanje pr tem je, s katerih družbeno ekonomskih pozicij razrešujemo protislovja v materialno ekonomskih odnosih in družbeno ekonomskih odnosih, kakšen odnos imamo do njihovega razreševanja in kako se družbeni nosilci posamezne funkcije združenega dela lotevajo teh nalog. V tem pogledu se nujno spopadamo z dvema težnjama in z dvema praksama. Ena je tehnoekonomski in poslovodni elitizem. Ta se pri razreševanju materialnih in družbenih odnosov zateka, hote ali nehote, k ekonomskim in institucionalnim oblikam in praksi, ki se je razvila v pogojih družbenega odtujevanja sredstev in dohodka od delavcev in v pogojih raznih oblik monopola nad upravljanjem. Druga je levičarsko sektašenje. Le- to ponuja, pod parolami o družbeni osvoboditvi delavca, ponovno neenakopravne odnose. Za delavce v vseh tistih delih združenega dela, ki so bili doslej vezani za upravljanje, ki je temeljilo na obstoječih vsedlinah družbenega odtujevanja sredstev in dohodka od delavcev in monopola nad upravljanjem, ponujajo odnose, v katerih naj bi bili ti delavci v bodoče v mezdni odvisnosti od delavcev v temeljnih dejavnostih. To pa je samo po sebi v nasprotju z družbeno preobrazbo odnosov, katere bistvo je v tem, da ustvarimo take osnove odnosov in tako samoupravno prakso, ki bo zagotovila družbeno osvoboditev vseh delavcev v združenem delu, in tistih, ki so pri možnostih za uresničevanje samoupravnih pravic še objektivno prikrajšani in tistih, ki so še, na tak ali drugačen način, vpeti v oblike monopola nad upravljanjem. Temeljni družbeni kriterij pri odpravljanju teh vsedlin starih odnosov je enakopravnost med delavci v združenem delu, ki temelji na delavčevi pravici dela z družbenimi sredstvi. Bistvo enakopravnosti je, da ne priznamo nobene hierarhije v onosih pri urejanju medsebojnih družbeno ekonomskih odnosov, da odnose urejemo po načelu medsebojne povezanosti, odvisnosti in odgovornosti ter odgovornosti vseh in vsakogar do družbene skupnosti in da ne more imeti nihče, pod enakimi pogoji, več pravic od drugih, ki z njim združuje svoje delo.

Te zadeve so pri nas idejno, politično in družbeno ter ekonomsko temeljito razsvetljene in naša skupna stališča do njih so določno opredeljena, zato ni potrebno, da bi jih sedaj ponovno podrobno opredeljevali.

Vsa ta objektivna družbena protislovja in preobrazbeni procesi, ki smo jih sprožili se seveda z vso močno in polno silo prelamljajo tudi v delu poslovodnega organa kot organski sestavini združenega dela in samoupravljanja.

V tem je glavni vzrok določene teže, ki jo čutijo vsi, ki v tem času opravljajo to zahtevno funkcijo, kjer se vse to prelamlja v njihovem delu, načinu in metodah dela, mišljenju, v odnosih, v katerih so povezani. To je realnost, v kateri smo in ki najbolj zgovorno priča, da ni fraza, ko pravimo, da z družbeno preobrazbo spreminjamo stvari in odnose, pa seveda tudi sami sebe. Funkcija poslovodnega organa je prav v tem pogledu zelo izpostavljena. Ne samo v smislu privrženosti socialističnim samoupravnim odnosom. Izpostavljena je predvsem zaradi tega, ker je prav od preobrazbe v delovanju te funkcije v mnogočem odvisen toke celotne preobrazbe odnosov in način, kako le-ta poteka. Se pravi, ali si mora utirati pota skozi večje ali manjše družbene konflikte in strese, ali pa objektivna protislovja razrešujemo v ustvarjalnem vzdušju sodelovanja in skupnih naporov. Povsem nedvosmiselno jasno pa je, da opravljanje te funkcije terja močno, ustvarjalno človeško osebnost, ki je osebno jasno socialistično samoupravno opredeljena.

Vsakdo, ki ima v tem pogledu težave pri sebi, še močneje občuti težo preobrazbenih procesov in protislovij, ki se ob tem razpletajo. Predvsem pa še težje občuti težo starih metod in načinov opravljanja poslovodne funkcije, ki se je razvila v pogojih odtujenosti in dohodka od delavcev.

Iz povedanega povsem nedvosmiselno izhaja, da ni nobenih vzrokov, za kakršnakoli omahovanja, umike, za občutke nelagodnosti in za strese. Če kdaj, velja v tem primeru modrost, da se je treba tvorno vključiti v ogenj družbene preobrazbe, v njem tvorno delovati, in kot je dejal slovenski pesnik »če sem jeklo naj zvonim, če sem kremen naj se raziskrim, če sem steklo naj se pa zdrobim«.

Nekatera konkretna družbena ekonomska vprašanja, ki so povezana s funkcijo in delom poslovodnega organa

V sedanjem družbenem trenutku je v zvezi s funkcijo in delom poslovodnega organa v žarišču družbene pozornosti nekaj temeljnih zadev. Med njimi so vsekakor najpomembnejše zlasti te:

- Razredna narava delovanja v združenem delu,
- nove sestavine v materialno ekonomskih in v družbeno ekonomskih odnosih v družbeni reprodukciji in v družbi,
- družbene značilnosti tehnokratske deformacije v združenem delu,
- avtentični in zgodovinski interesi kot izhodišče in podlaga za oblikovanje poslovne in razvojne politike in družbeni kriterij za presojo lastne in skupne družbene prakse.

V čem se izraža razrednost?

Postavlja se vprašanje, v čem se izraža v sedanjem družbeno razvojnem trenutku pri nas razrednost in zakaj je ta sestavina družbenih odnosov pri nas v tem trenutku tako naglašeno prisotna?

V zadnjem času se večkrat srečamo z vprašanjem, zakaj v zvezi z družbeno preobrazbo tako mogočno naglašamo razrednost, ko je vendar povsem nedvosmiselno jasno, da osnovne institucije socialistične samoupravne družbene ureditve sploh niso ogrožene, ko restavracija odnosov, ki temelje na družbeni odtujitvi sredstev za delo in dohodka od delavcev, na monopolu upravljanja, podrejanju dela drugih in njihovem izkoriščanju, realno ni možna.

Tak način postavljanja tega vprašanja sam po sebi govori, da tisti, ki tako gledajo na zadeve, dejnsko ne vidijo, da tega vprašanja ne postavljamo defenzivno, to je zaradi tega, ker bi sodili, da so ogrožene osvojele pozicije na trasi razvoja socialističnega samoupravljanja. Ti odnosi, njihovi družbeni nosilci in institucije so dokazali svojo trdnost in vitalnost med drugim tudi s tem, da so si ob njih vedno doslej polomili zobe vsi, ki so se skušali, doma ali iz tujine, upirati njihovem razvoju. To vprašanje postavljamo ofenzivno. Postavljamo ga v kontekstu družbene preobrazbe, ki je v teku in katere naloga je, da odpravi še vse vsedline odnosov, ki so v naši družbeni stvarnosti še obremenjeni z odtujevanjem sredstev od delavcev, monopolom upravljanja, s podrejanjem tujega dela in z raznimi vsedlinami pridobivanja dohodka in osebnega dohodka mimo in neodvisno od lastnega delovnega prispevka pri njegovem ustvarjanju. Te vsedline pa so po svojem bistvu ostanek razrednih odnosov in so nezdržljive s socialističnimi samoupravnimi odnosi.

To razkriva sama pripoda in družbeni konflikt, ki so potencialno prisotni povsod tam, kjer so odnosi še obremenjeni s temi vsedlinami in ki praviloma prerastejo v odprta nasprotja, kadar zadenemo pri preobrazbi na odpore pri njihovem odpravljanju. To seveda raz-

kriva tudi dejanska pozicija, s katere se javljajo odpori. V jedru odporov je, ne glede na zunanji videz, ki se vanj odevajo, vedno v obrambi obstoječih odnosov, v obrambi monopola nad upravljanjem, v obrambi ekonomskih odnosov, ki skrivajo v sebi neenakopravne odnose, podrejanje tujega dela, nezasluzeno prilaščanje dohodka in osebnega dohodka, razne privilegije in uveljavljanje vseh mogočih prestižev.

Razredno naravo teh odporov razkriva tudi to, kako žilavo se upirajo in kako pronicljivo znajo njihovi nosilci voziti slalom med družbenimi normami in kako trdoživo se oklepajo stare prakse, da bi zavarovali svoj privilegiran položaj in koristi, ki jih imajo od tega. Neredko zlorabijo tudi samoupravno lupino, da bi v njej obvarovali nesamoupravno vsebino.

Te vsedline so torej poslednja mostišča neenakopravnih odnosov, podrejanja tujega dela in pridobivanja dohodka in osebnega dohodka mimo in neodvisno od lastnega prispevka k njegovemu ustvarjanju. So torej tujek v socialističnih samoupravnih odnosih. Kot taki so izvor nasprotij, ki imajo razredne osti. Torej, so objektivno izvor družbene nestabilnosti in realna oporišča, ki z njimi špekulirajo vsi, ki jim naš družbeno ekonomski razvoj ni povšeči in ki si ga prizadevajo potisniti nazaj v odnose, ki temelje na družbeni odtujenosti sredstev in dohodka od delavcev. Ključna naloga družbene preobrazbe je, da odpravi iz osnov odnosov in iz družbene prakse te vrste vsedline. In v tem je njena razredna razsežnost, razredno jedro. Dejavnost, ki v sebi združuje in profesionalno in upravljalško delo pri uresničevanju nalog družbene preobrazbe, pomeni uresničevanje razrednik interesov. Opredeljenost do te dejavnosti in konkretno delo pri družbeni preobrazbi, je kriterij razredne privrženosti.

Vsakdo, ki s svojim ravnanjem slabi to naravnost, se ji upira ali izogiba konkretnemu delu pri njenem uresničevanju, nujno prihaja, ne glede na neposredne motive, ki ga pri tem vodijo, v družbene konflikte z delavci in njihovimi institucionaliziranimi socialističnimi samoupravnimi dejavniki pri uveljavljanju njihovih avtentičnih interesov in potreb.

Družbena preobrazba je akcijska naloga vseh družbenih sil socialističnega samoupravljanja

Celovitejši pogled na naš dosedanji družbeni razvoj in na dosežene rezultate govori predvsem o tem, da smo se razvili v družbo, ki ima v svojih socialističnih, samoupravnih in demokratičnih družbeno ekonomskih osnovah in institucijah, v rezultatih dosedanjega materialnega razvoja trdno in trajno osnovo. Le-ta je podlaga, ki vedno znova spodbuja vitalno ustvarjalnost in omogoča trden lasten avtentičen družbeno ekonomski in družbeno politični razvoj. V tem je tudi neusahljiv izvor ustvarjalne moči delovnih ljudi in njihovih družbeno političnih potencialov, da ne obstanejo pred nobenim vprašanjem materialnega in družbenega razvoja, za katerega ne bi videli realnih rešitev, in ne bi našli ustreznih načinov, da ga razrešijo. To pa je hrbtnica družbene samozavesti, ki je globoko zakoreninjena v zavesti delovnih ljudi pri nas.

Vse to pa seveda še ne pomeni, da je naša družba, njena materialno ekonomska in družbeno ekonomska struktura že presegla vse tiste silnice, ki objektivno porajajo in spodbujajo odpore socialističnemu samoupravljanju s pozicij obrambe in ohranjanja družbenega odtujevanja sredstev družbene reprodukcije in dohodka od delavcev in s pozicij monopola nad upravljanjem.

V naši družbeno ekonomski in materialno ekonomski stvarnosti še vedno deluje, z večjo ali manjšo silo, bolj ali manj trdoživo, cela vrsta objektivnih silnic, ki spodbujajo interes in ravnanje, ki je osredotočeno na izkoriščanje obstoječih prednosti v družbeni reprodukciji in družbi, na družbeno odtujevanje sredstev od delavcev, monopol nad upravljanjem, podrejanje dela drugih, pridobivanje dohodka in osebnega dohodka mimo in neodvisno od lastnega delovnega prispevka pri njegovem ustvarjanju in podobno.

Te silnice objektivno še delujejo in bodo delovale tudi v časovnem obdobju, ki je pred nami. Pred tem si ob doseženih nesporno pomembnih uspehih v dosedanjem razvoju socialističnih samoupravnih odnosov ne bi smeli zapirati oči. Prav nasprotno, doseženi razvoj nas še bolj razvezuje, da z delovanjem takih silnic resno računamo, ker je to temeljni predpogoj, da bomo znali učinkovito preprečevati njihov vpliv na dejanske odnose v združenem delu in da bomo uspešno odpravljali njihove vzroke.

Iz tega izhaja dvojna naloga. V družbeni praksi se moramo odločno spoprijeti z vsakim poskusom uveljavljanja odnosov, ki ohr-

njajo sestavine družbenega odtujevanja sredstev in dohodka od delavcev in preprečiti njihovo uveljavljanje. Družbene nosilce take prakse pa je treba dosledno postaviti pred samoupravno in družbeno odgovornost.

Vzporedno s tako neposredno družbeno prakso, pa se moramo pri družbeni preobrazbi osredotočiti na ključna vozlišča odnosov v družbeni reprodukciji in predvsem na teh vozliščih izboriti zamenjavo neustreznih osnov in prakse z osnovami in prakso, ki temelji na novih prvinah dohodkovnih odnosov. Gre za tista vozlišča odnosov, ki so ključnega pomena za preobrazbo in razvoj celotnih odnosov v združenem delu in na katerih se najbolj trdoživo zadržujejo vsedline družbenega odtujevanja in z njimi povezane vsedline starih odnosov v združenem delu.

Z družbeno preobrazbo smo si naložili dvojno nalogo pri nadaljnjem razvoju naše družbe. Iz osnov družbeno ekonomskih odnosov in družbene prakse moramo odstraniti še zadnja oporišča odtujevanja sredstev za delo in dohodka od delavcev in delovnih ljudi in ostanke nesamoupravnih odnosov, ki se na tej podlagi ohranjajo. Le-te moramo zamenjati z novimi osnovami dohodkovnih odnosov, ki objektivno spreminjajo položaj, vlogo, pravice, obveznosti in odgovornosti delavca v združenem delu ter v družbi. Z uresničevanjem te naloge odpravljamo vsedline odnosov, ki so še obremenjene z ostanki razrednih nasprotij. S preobrazbo družbeno ekonomskih odnosov pa moramo izoblikovati in razviti take osnove, ki bodo spodbujale delavce v združenem delu, da bodo v svojem neposrednem, skupnem in družbenem interesu, katerih družbeni nasilec in oblikovalec so, povečevali družbeno produktivnost svojega in družbenega dela, da bodo smotnejše gospodarili z vsemi proizvodnimi dejavniki v proizvodnji in družbeni reprodukciji in da bodo s sredstvi družbene reprodukcije gospodarili tako, da bodo povečevali produkcijsko sposobnost združenega dela, omogočali nadaljnje procese podružbljevanja dela na podlagi uvajanja produktivnejših sredstev za delo, bolj razvejane delitve dela in vse večje udeležbe delovne ustvarjalnosti v strukturi živega dela.

Obe ti dve nalogi sta zelo zahtevni in njuno uresničevanje terja največjo možno mobilizacijo vseh tvornih družbenih potencialov, ki z njimi v danih razmerah razpolaga združeno delo in naša družba v celoti.

Akcijska povezanost komunistov in vseh družbeno političnih potencialov naše socialistične samoupravne družbe s preobrazbeno dejavnostjo delavcev in delovnih ljudi v združenem delu in v celokupnem družbenem delu in v družbi, je eden izmed neizogibnih pogojev, za uspešno uresničevanje preobrazbe in za to, da bodo delavci dejansko kot ustvarjalnim naporom in težavam, ki jih bomo morali v procesu preobrazbe razreševati in odporom, omahovanjem itd. ob katere bomo zadevali.

Če gledamo na nadaljnje procese družbene preobrazbe z zornega kota sedanjega družbenega trenutka, potem se nam ponuja sklep, da se bo morala družbeno dejavnost komunistov in vseh družbeno političnih sil socialističnega samoupravljanja osredotočiti na dve temeljni zadevi: na spodbujanje in razvijanje ustvarjalne tvornosti v združenem delu in na lasten prispevek v njej ter na akcijsko krepitev družbene moči delavcev, da bodo v svojem delovnem in družbenem okolju v vseh odnosih v družbeni reprodukciji in družbi razpolagali s potrebno družbeno močjo, da bodo zmogli premagovati odpor in omahovanja na katera bodo zadevali pri uresničevanju družbene preobrazbe.

Slabosti, ki v tem trenutku obremenjujejo in hrome preobrazbena prizadevanja

V sedanjem družbenem trenutku je, kot je bilo že rečeno ključnega pomena, da dosežemo preboj in praktično uveljavljanje dohodkovnih odnosov na strateško pomembnih vozliščih družbene reprodukcije. Seveda pa bo naša dejavnost pri preobrazbi osnov odnosov in prakse v združenem delu tem bolj učinkovita in plodna, v kolikor se bomo znali uspešno otresati nekaterih slabosti, ki v tem trenutku še obremenjujejo in marsikje celo resno ovirajo in hrome preobrazbena prizadevanja.

Ena takih slabosti je zmotno mišljenje in ravnanje, ki izhaja iz zmotnega prepričanja, da je možno sistem družbenih odnosov, z vsemi njegovimi sestavinami in do vseh podrobnosti izoblikovati v nekaj učenih glavah in ga tako zamišljenega preprosto nasaditi na družbeno prakso.

Druga med takimi slabostmi je ločeno obravnavanje tematike

materialnega razvoja in reševanja konkretnih materialnih vprašanj razvoja in preobrazbe družbeno ekonomskih osnov odnosov in družbeno ekonomske prakse.

Tretja slabost je, da se še vedno ne najdemo vselej in prav v tem, da je družbeno preobrazba usmerjena k določenim strateškim nalogam, in je zaradi tega dolgoročno, istočasno pa terja, da odpremo preobrazbene procese sedaj, da si zlasti izborimo prodore novih kvalitativnih odnosov na ključnih vozliščih v družbeni reprodukciji.

Četrta slabost pa je, da ne znamo vselej izluščiti pravega jedra družbene preobrazbe na določenih vozliščih v družbeni reprodukciji.

Ustvarjalna tvornost delavcev v samoupravni praksi kot temeljna sila družbene preobrazbe

Pri razvijanju ustvarjalne tvornosti delavcev v združenem delu se bomo morali neizogibno odločno spopasti z nekaterimi konkretnimi manifestacijami zmotnega mišljenja, da je možno sistem družbenih odnosov, z vsemi njegovimi sestavinami in do vseh podrobnosti izoblikovati v nekaj učenih glavah in ga tako zamišljenega preprosto nasaditi na družbeno prakso. Taka zmotna mišljenja so posledica podcenjevanja ustvarjalne vloge družbene prakse samoupravljanja pri oblikovanju, razvijanju, in uveljavljanju družbeno ekonomskih in institucionalnih osnov socialističnih samoupravnih odnosov. Ker taka zmotna mišljenja ne vidijo v družbeni praksi samoupravljanja in v konkretni dejavnosti delavcev in njihovih ustvarjalnih potencialnih ustvarjalnega dela, se zatekajo k izdelavi splošnih tipskih modelov, za vse odnose, ki naj bi jih s preobrazbo spremenili, ne glede na konkretne pogoje in dejavnike, ki vplivajo na njihov konkreten razvoj. To hromi in onesposablja ustvarjalnost delavcev v združenem delu, ki je povezana z neposrednim urejevanjem odnosov v samoupravni praksi. Težišče družbene aktivnosti pa usmerja proč od neposredne borbe za spreminjanje dejanskih odnosov, od borbe za to, da take spremembe temelje na sprejetih sistemskih opredelitvah in da jih dejansko, ne samo na papirju, uveljavimo v družbeni praksi, se pravi, da v skladu z njimi spremenimo dejanske odnose in na njih temelječo dejansko prakso. Taka usmeritev neizogibno potiska delo pri družbeni preobrazbi v zanke, v katerih si tehno ekonomska in pravno tehnična logika podrejata logiko družbenih odnosov in družbenih interesov. V takih primerih so stvari postavljene na glavo. Namesto, da bi bile tehno ekonomske in pravno tehnične rešitve v funkciji uveljavljanja in institucionalizacije določenih proizvodnih in družbenih odnosov in na njih temelječih avtentičnih interesov družbenih subjektov teh odnosov, postanejo objekti najrazličnejših interesov, ki se zaradi svojega monopolističnega, skupinsko-lastniškega ali podobnega značaja ne bi mogli uveljaviti po samoupravno sporazumski poti, pa se zaradi tega zatekajo pod okrilje raznih modelov in podobnih gotovih rešitev. Te pa so praviloma mehanično prevzete ali povzete iz družbeno ekonomske prakse, ki temelji na odnosih, v katerih so sredstva in dohodek družbeno odtujeni od delavcev.

V sedanjem družbenem trenutku pa je težišče družbene preobrazbe prav v neposrednem spreminjanju osnov družbeno ekonomskih odnosov in na njih temelječih dejanskih odnosov v družbeni reprodukciji. In prav v to je potrebno osredotočiti pozornost delavcev v združenem delu in vseh tvornih potencialov, ki z njimi razpolagamo v združenem delu in v družbi. V vsaki temeljni organizaciji morajo delavci opredeliti, katere veljavne osnove odnosov v njej in v družbeni reprodukciji in v družbi, v katerih sodelujejo, naj bi v skladu z novimi sistemskimi osnovami spremenili. Tega dela delavci enostavno ne morejo dobro opraviti, če po načelu medsebojne odgovornosti in odgovornosti pred družbeno skupnostjo ne razčistijo med seboj z vsemi tistimi interesi, ki vežejo posameznike, skupine delavcev ali posamezne organizacije združenega dela na osnove odnosov in družbeno prakso, ki je v očitnem nasprotju z družbeno ekonomskim bistvom dohodkovnih odnosov. Dokler delavci ne razčistijo teh zadev v medsebojnih odnosih in se ne dogovore o tem, katere zadeve je spremeniti in na kakšen način ter ne opredelijo nalog, ki jih je s tem v zvezi opraviti, ne opredelijo njihovih nosilcev in odgovornosti, obvisi družbeno preobrazba v zraku in se razblinja v revolucijo na papirju.

To pa je seveda družbeno in strokovno zelo zahtevno delo. V mnogih primerih mu delavci v posameznih temeljnih organizacijah v danem družbenem trenutku sami za sebe niso kos. Realno težavo predstavlja osvajanje potrebnih znanj, ki jih terja družbeno preobrazba. Le-to si je možno dejansko pridobiti samo v procesu ustvarjalnega dela pri sami preobrazbi ob tvornem sodelovanju vseh potencialov, ki z njimi razpolagamo v danem družbenem trenutku. V posameznih

primerih pa delavci v določenem delovnem in družbenem okolju nimajo v zatečenih odnosih dovolj družbene moči, da bi premagali pri sebi oziroma v svojem delovnem odnosno družbenem okolju intrese in prakso, ki ohranja stare odnose in se upira preobrazbi.

Potrebno družbeno moč pa vedno zberemo, če najdemo ustrezno družbeno oporo v dejavnosti komunistov in drugih organiziranih družbeno političnih sil.

Le-te pa lahko nudijo tako oporo delavcem le pod pogojem, da so akcijsko povezane s tvorno dejavnostjo delovnih ljudi v njihovem delovnem in življenjskem okolju in v vseh odnosih v družbi in da se v to dejavnost ustvarjalno vključujejo z družbeno ekonomskih pozicij in strateških nalog družbene preobrazbe, pri čemer jim je konkretno utrjevanje samoupravnega položaja delavca v združenem delu, osnovni kriterij in družbeni kompas.

Preobrazba osnov družbeno ekonomskih odnosov in razvoj proizvodnih sil ter rast družbene produktivnosti in celokupnega gospodarjenja, dve med seboj povezani in odvisni sestavini celovite naloge

Gledano z delovno tvornega, akcijskega vidika terja uresničevanje družbene preobrazbe izpolnjevanje dveh temeljnih nalog.

Uresničiti nove sestavine socialističnih samoupravnih odnosov v družbeni praksi in tako zagotoviti položaj, vlogo, pravice in odgovornosti delavca v združenem delu, ki izvirajo iz njegove pravice dela z družbenimi sredstvi.

Razviti proizvodne sile družbe, da bodo omogočale bistveno povečanje družbene produktivnosti dela in dohodka. To terja ustrezne napore pri ustvarjanju dohodka, pri gospodarjenju z njim in pri njegovi uporabi. To terja tudi določen zaokret k modernizaciji proizvodnih sredstev. Se pravi, usmeritev na najsodobnejšo tehnologijo, ki neizogibno revolucionira odnose, tako v pogledu združevanja dela in sredstev, razvejane delitve dela, angažiranja ustvarjalnega dela in bistvenega povečanja njegove udeležbe pri ustvarjanju dohodka in pri gospodarjenju z njim. Vse to pa nujno vodi v nadaljnje podružbljanje dela v širših razsežnostih. To pa pomeni, nadaljnje utrjevanje materialne podlage družbeno lastninskih odnosov.

Uresničevanje teh dveh nalog tvori nedeljivo celoto družbene preobrazbe. Sam proces uresničevanja teh dveh nalog je medsebojno povezan in odvisen. Preobrazba odnosov ustvarja družbeno ekonomske predpostavke za uresničevanje nalog na področju materialnega razvoja in za doseganje višje ravni in kvalitete dela in gospodarjenja. Uresničevanje nalog na področju materialnega razvoja pa ustvarja družbeno ekonomsko podlago za utrjevanje in nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih odnosov.

Prav zaradi tega zaidejo vse razprave o tem, kaj je treba prej opraviti, ali prej preobraziti odnose ali izpeljati prej neke bistvene premike v razvoju proizvodnih sil in v ravni gospodarjenja, neizogibno v slepo ulico, prav tako kot razprave o tem, kaj je bilo prej, ali kaj je ali kura. Teh nalog ni možno mehanično ločiti. Po narodi stvari tvorijo med seboj dialektično povezano in odvisno celoto.

In prav v zvezi s tem kaže opozoriti na nekaj slabosti, ki v tem času bremene naše delo pri uresničevanju družbene preobrazbe.

Ena takih slabosti je, da še vedno zelo pogosto ločeno obravnavamo tematiko materialnega razvoja in materialno ekonomskega vprašanja in ločeno tematiko preobrazbe osnov družbeno ekonomskih odnosov in odnosov v družbeno ekonomski praksi.

Na tak način enostavno ne moremo izpeljati nameravane preobrazbe. Na to nas opozarjajo številne izkušnje.

Med njimi so tudi najnovejše izkušnje, ki smo si jih pridobili pri preobrazbi družbeno ekonomskih odnosov za oblikovanje sredstev za osebne dohodke in prisvajanje osebnih dohodkov koncem preteklega leta. V vseh tistih primerih, v katerih so celotno preobrazbo reducirali na izdelavo novih samoupravnih splošnih aktov se v dejanskih odnosih praviloma ni nič spremenilo. Preobrazba se je razblinila v revolucijo na papirju, ker je nujno končala pri prepisovanju družbenih kriterijev in norm iz zakona o združenem delu. Le-teh pa ni mogoče uporabiti za konkretno urejevanje odnosov, ker niso izpeljane do te ravni konkretности. Odnosov pri oblikovanju sredstev za osebne dohodke in pri prisvajanju osebnih dohodkov enostavno ni možno spremeniti, če istočasno ne posežemo v dejanske materialne odnose. To pa pomeni, da je potrebno v splošnem aktu o temeljih plana opredeliti razmerja med dohodkom in njegovo dinamiko in sredstvi za osebne dohodke in določiti ekonomske ukrepe, s katerimi se tako določeno razmerje v praksi uveljavlja. Prav tako je potrebno v organizaciji dela opredeliti delovne naloge z vsemi tistimi relevant-

nimi sestavinami, ki naj bi služile kot osnova za pridobivanje osebnega dohodka. Če tega ne izpeljemo v organizaciji dela, si moramo dobesedno izmišljati tako imenovane opise del in razne druge osnove za pridobivanje dohodka ali pa mehanično prevzemati posamezne tipске modele, ki pa so seveda za neposredno prakso povsem neuporabni.

Vsak poseg v organizacijo dela, ki temelji na večji gospodarnosti pri uporabi delavčevega delovnega potenciala in na bolj gospodarnem ravnanju s sredstvi za delo in predmeti dela neizogibno odpira preobrazbene procese v več smereh. Predvsem terja boljšo organizacijo dela, bolj sinhronizirano delovanje vseh faz dela, boljšo oskrbo z materiali, energijo, vzdrževanje orodij in strojev. Istočasno neizogibno odpira procese v smeri drugačnega grupiranja delovnih nalog, premike v delitvi dela, v organizaciji določenih funkcij in skupnih opravil.

Vsaka dejanska preobrazba osnov za oblikovanje sredstev za osebne dohodke in za prisvajanje osebnih dohodkov ima nujno za posledico povečane materialno ekonomske učinke dela in gospodarjenja in neizogibne notranje premike med osebnimi dohodki delavcev. Če preobrazba, ki na podlagi sprememb v osnovah družbeno ekonomskih odnosov, ki opredeljujejo delavčev objektivni ekonomski položaj v združenem delu, de povzroči tudi povečanja učinkov dela in ne ustvari pogojev, v katerih produktivnejši delavci dobivajo na podlagi večje kvalitete svojega dela, to je večjih učinkov pri delu in večje gospodarnosti, večje osebne dohodke, je to najzanesljivejši družbeno ekonomski pokazatelj, da je opravljena samo na papirju, v besedah, ne pa v dejanskih odnosih.

V takem primeru je vse opravljeno delo dejansko v mrtvem teku. Dejanski poseg v osnove in merila za oblikovanje sredstev za osebne dohodke in za prisvajanje osebnih dohodkov predvsem terja, da delavci med seboj, po načelu medsebojne odgovornosti pred družbeno skupnostjo razčistijo svoja stališča do vseh tistih sestavin v obstoječih osnovah in merilih, ki so v neskladju z družbenimi kriteriji za prisvajanje osebnih dohodkov, od katerih pa je v danem trenutku odvisen osebni dohodek posameznih skupin delavcev. Pri tem je potrebno razčistiti tudi z vsemi materialno ekonomskimi posledicami, ki jih bo zamenjava takih osnov povzročila pri osebnih dohodkih prizadetih delavcev, če ne store ustrezne spremembe pri samem delu. Kjer delavci ne razčistijo med seboj teh vprašanj in ob uveljavitvi novih osnov in meril ne zagotove ustreznih sprememb v organizaciji dela, ne opravijo ustreznega grupiranja del in delovnih nalog, ne zagotove vseh pogojev za povečanje delovne storilnosti in gospodarnosti pri delu, zlasti pa če ne predvidijo določenega predhodnega obdobja, ki je neizogibno potrebno za prilagajanje na nove pogoje, se zelo rado primeri, da že pri prvem ugotavljanju osebnih dohodkov po novih osnovah in merilih dožive mrzel tuš in so se prisiljeni, pod pritiski z uravnilovskih in administrativno distributerskih pozicij, vrniti k starim osnovam.

Medsebojno odvisnost med preobrazbo družbeno ekonomskih odnosov in materialno ekonomskimi gibanji kažejo tudi trenutne razmere na področju gospodarjenja z denarjem kot vrednostno substanco sredstev družbene reprodukcije.

Velika večina sredstev za naložbe v razvoj se formira prek tržne stihije, instrumentov monetarnega sistema in po državno normativni poti. Samoupravno združevanje sredstev za naložbe v razvoj je v kvantitativnem pogledu zaenkrat na mardini odnosov. Taka materialno ekonomska stvarnost dobesedno blokira procese družbene preobrazbe v teh silno občutljivih spletnih odnosov in družni reprodukciji. Družbeno ekonomska narava odnosov, na kateri temelji gospodarjenje s sredstvi družbene reprodukcije je odločilnega pomena in z vidika motivacije za ustvarjanje teh sredstev in z vidika njihove ekonomske smotrne naložbe in uporabe.

Za sedanje razmere pri gospodarjenju s sredstvi družbene reprodukcije sta značilni dve obeležji.

Sredstva za investicije stalno rastejo. Naložbe pa ne dajo ustreznih družbeno ekonomskih učinkov niti v pogledu premikov v strukturi združenega dela niti v pogledu ravni ekonomskih rezultatov.

Ekonomskega interesa subjektov združenega dela za ustvarjanje sredstev in za njihovo združevanje za strateško pomembne naložbe je očitno nezadostno razvit, kljub dejstvu, da obstaja žgoča materialna potreba po reševanju nekaterih razvojnih nalog, ki terjajo ustrezne naložbe.

Očitno je, da obstoječi materialno ekonomski odnosi močno ovirajo, da ne rečemo blokirajo, družbeno ekonomsko preobrazbo. Pre-

težna večina sredstev za naložbe se zbira na podlagi mehanizmov, ki imajo nekaj temeljnih slabosti. Njihova temeljna preokupacija je zbrati določena sredstva, toda na način, ki potrga družbeno ekonomske vezi med družbenimi subjekti, ki ustvarjajo sredstva in tistim, ki jih uporabljajo za razvoj. Namesto samoupravno sporazumskih vezi, ki bi temeljile na načelih združevanja dela in sredstev v okviru družbeno lastninskih odnosov, ureja tokove sredstev družbene reprodukcije administrativno regulirana tržna stihija in mehanizem monetarnega sistema. Velika slabost tega mehanizma je, da na enak način obravnava odnose, ki so povezani s sredstvi družbene reprodukcije, ki se med seboj bistveno razlikujejo. Ena stvar so odnosi na podlagi sredstev, ki imajo svoj izvor v dohodku določenih organizacij združenega dela, kot so obvezno združena sredstva, obvezne rezerve itd. druga stvar pa so odnosi na podlagi sredstev, na katerih imajo delavci, ki so jih ustvarili svojo pravico dela, to je pravico, da z njimi upravljajo in da na podlagi gospodarjenja z njimi uresničujejo svoje pravice na podlagi minulega dela.

Instrument obveznih rezerv, ki ga spreminjamo iz instrumenta monetarne politike, ki naj posreduje v odnosih med ponudbo in povpraševanjem, v instrument za prerazporejanje dohodka, objektivno prekinja samoupravno moč in kontrolo subjektov, ki so ustvarili taka sredstva nad njihovimi tokovi. Predvsem pa zabija klin administrativne regulative med družbeno pravne subjekte, ki so dohodek ustvarili in med tiste, ki ga naj uporabijo.

Na ta način zbledo odnošno se zgube nekateri ekonomsko kvalitativni kriteriji gospodarjenja s sredstvi družbene reprodukcije. Uporaba sredstev je vezana na plačilo določenih obresti, ne pa ekonomske rezultate, ki jih je doseči. To spodbuja glad za sredstvi in ekspanzijo njihove porabe. Ker je uporaba sredstev vezana za plačilo obresti ne pa ja dogovorjene ekonomske rezultate in dohodek, porabniki sredstev prevržejo stroške, ki jih imajo v uporabo sredstev v ceno proizvodov, to je na potrošnika njihovega proizvoda.

Zaradi tega se dogaja, da vložena sredstva družbene reprodukcije zelo pogosto delujejo inflatorno in ne deflatorno. Ne spodbujajo uporabe sredstev, ki povečuje dohodek na enote vloženi sredstev, ampak nasprotno, obremenjujejo dohodek z visokimi stroški sredstev.

To pa ne ustvarja ustrezne družbeno ekonomske spodbude niti za ustvarjanje sredstev družbene reprodukcije niti za njihovo združenje za realizacijo določenih razvojnih nalog. V tem pa je tudi Ahilova peta obstoječih odnosov.

Očitno je, da je v tem spletu odnosov potreben družbeno ekonomski preboj novih sestavin dohodkovnih odnosov. Toda, ta preboj je realno možen in izvedljiv samo, če obrnemo obstoječo prakso družbenega planiranja ravno za 180 stopinj. To se pravi, planirati moramo pričeti pri oblikovanju temeljnega plana. Se pravi, pri oblikovanju interesov in potreb. Iz njih moramo izpeljati naloge, ki naj bi jih izvedli, da bi uresničili dogovorjene interese in potrebe in opredeliti medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti pri ustvarjanju, pridobivanju, razporejanju in uporabi dohodka. Tak pristop pa sam po sebi odpira vrata novim sestavinam v odnosih med subjekti združenega dela in pri gospodarjenju s sredstvi družbene reprodukcije z vidika njihovih potreb in interesov v družbeni reprodukciji in v družbi in spreminja plan iz tehnoko-ekonomskega instrumenta za urejanje odnosov v družbeni reprodukciji in podrejanje interesov subjektov združenega dela tem odnosom, v instrument za uresničevanje interesov in potreb subjektov združenega dela v družbeni reprodukciji, ki ima svojo podlago v realnem dohodku in odnosih pri njegovem ustvarjanju, pridobivanju, razpolaganju in uporabi.

Jedro družbene preobrazbe na nekaterih ključnih vozliščih odnosov v družbeni reprodukciji

Z vidika nadaljnega razvoja celokupnih odnosov v združenem delu je, kot smo že dejali, ključnega pomena, da v sedanjem družbenem trenutku dosežemo preboj in praktično začnemo uveljavljati nove prvine dohodkovnih odnosov na strateško pomembnih vozliščih v družbeni reprodukciji. Pri tem pa je odločilnega pomena, da si povsem odločno razjasnimo, v čem je na določenih vozliščih odnosov v družbeni reprodukciji jedro družbene preobrazbe. njen ključni člen. Tokrat bomo samo naznačili, na kolikor se le da poenostavljen način, v čem je jedro družbene preobrazbe, njena ključna naloga na katerih ključnih vozliščih odnosov v družbeni reprodukciji.

Jedro družbene preobrazbe odnosov med proizvodnimi in trgovskimi organizacijami, ki so v družbeni reprodukciji med seboj povezane in odvisne na podlagi dela pri skupnih proizvodih odnošno uslugah je, da preidemo v teh odnosih od družbeno ekonomske logike

podjetniškega profita, na logiko odnosov v okviru dohodka, ki ga prinaša rezultat skupnega dela, pri svoji končni tržni realizaciji. To terja nadaljnji razvoj, razširitev in utrditev poslovnega sodelovanja med povezanimi in odvisnimi organizacijami na družbeno ekonomskih prvinah skupnosti pri ustvarjanju, pridobivanju in razporejanju prihodka od proizvodov in uslug skupnega dela.

Poleg vseh pozitivnih premikov, ki so bili doslej storjeni in pozitivnih procesov, ki so v posameznih primerih poslovnega sodelovanja že odprti, zaenkrat ne moremo biti zadovoljni z razmerami v tem spletu odnosov. To se seveda ne nanaša samo na sorazmerno skromne rezultate, ki smo jih s preobrazbo teh odnosov že dosegli. Osnovna slabost je predvsem v tem, da se preobrazbe teh zahtevnih in občutljivih odnosov ne lotevajo povsod iz ustreznih sistemskih izhodišč in na ustrezen samoupravni način in da je niti družbeno-ekonomsko niti strokovno ne uresničujejo vedno s potrebno mero opredeljenosti za nove kvalitete odnosov, doslednosti in odločnosti. Delo pri preobrazbi teh odnosov je še močno obremenjeno s hipoteko logike, ki vidi izvor dohodka trgovske organizacije predvsem v tem, da pretenta in proizvajalca in porabnika, to je s hipoteko logike trgovskega profita. Taka praksa se trdno oklepa starih odnosov med proizvodnjo, trgovino in potrošniki in objektivno že predstavlja resno prepreko tako na zoti razvoja in uveljavljanja sodobnih metod in načinov trženja kot na poti razvoja samoupravnih dohodkovnih odnosov.

Jedro družbene preobrazbe odnosov, ki so povezani z ustvarjanjem, gospodarjenjem in uporabo sredstev družbene reprodukcije je, da začnemo iz teh odnosov odločnejše iztisnjevati logiko profita, to je cene za uporabo odstopljenih denarnih sredstev in preidemo na urejanje medsebojnih odnosov v okviru dohodka na podlagi pravic, obveznosti in odgovornosti iz minulega dela, to je, na podlagi gospodarjenja s sredstvi družbene reprodukcije.

To terja temeljito preobrazbo odnosov pri gospodarjenju s sredstvi družbene reprodukcije v dvojnem smislu. V pogledu odnosov med organizacijami združenega dela, ki so povezane z gospodarjenjem s sredstvi, in med delavci v njih. In v pogledu ekonomskega pristopa gospodarjenju s sredstvi.

Prav v pristopu gospodarjenja s sredstvi zadevamo še vedno ob celo vrsto slabosti, ki potiskajo odnose na stare kolesnice.

Ena takih slabosti je, da se pri oblikovanju razvojnih programov še zelo težko osvobajamo ujetosti v obstoječo proizvodno strukturo in da so odločitve o naložbah v razvoj še vedno pod močnim pritiskom podjetniške, skupinske lastninske logike. Ta ustvarja prepreke pri uveljavljanju ekonomske logike družbenega dohodka in uveljavljanja avtentičnih potreb in interesov delavcev, ki so v družbeni reprodukciji med seboj povezani in odvisni, na podlagi medsebojne odgovornosti in skupnega rizika za rezultate skupnega dela.

V tem je vsekakor eden izmed vzrokov, da se proizvodna struktura združenega dela zaenkrat še sorazmerno počasi spreminja, odnošno, določnejše povedano, da še nismo dosegli odločnejše preusmeritve znotraj združenega dela v tej smeri.

Ena zelo resnih indikacij za to je, da smo se ja zagotovitev sredstev na strateških vozliščih materialnega razvoja morali doslej vedno zateči k zakonskemu urejanju združevanja potrebnih sredstev.

Podjetniško lastninska miselnost se kaže tudi v pojmovanju dohodka. Izraža se v miselnosti, ki obravnava strukturo dohodka (po namenu porabe) po logiki podjetniškega dohodka, ne pa po logiki družbenega dohodka. Dohodek mora vsebovati vse sestavine, ki ustrezajo vsem odnosom delavcev v temeljni organizaciji v družbeni reprodukciji in družbi. Pod dojmom podjetniško lastninskih pojmovanj obravnavajo nekateri reprodukcijsko sposobnost združenega dela samo z vidika tistega dela dohodka, ki z njim samostojno razpolagajo delavci v temeljni organizaciji. Vse tiste dele dohodka, ki o njih odločajo delavci skupaj z drugimi delavci v združenem delu pa označujejo kot obremenjevanje gospodarstva.

V tem tiči tudi eden izmed vzrokov, da se nismo sposobni še dovolj učinkovito samoupravno organizirati za izdelavo in izpeljavo razvojnih projektov, ki terjajo večje združevanje sredstev, nove delitve dela širših razsežnosti, združevanje dejavnosti, ki bi omogočalo, da bi prešli na proizvodnjo visoke produktivnosti z vsemi posledicami, ki jih to nosi s seboj. Zaradi tega tudi še nismo dovolj osposobljeni, da bi sledili logiko ekonomije pri angažiranju sredstev družbene reprodukcije. Drugače povedano, zelo pogosto postavljamo materialne ekonomske cilje kot edini kriterij naložbe. Vnemar pa puščamo kvalitativne sestavine dela in gospodarjenja. Kaj naj spremenimo v ekonomiji stroškov, v ravni družbene produktivnosti dela, v razveja-

nosti delitve dela, v organizaciji skupnih dejavnosti, v pogojih za osvajanje novih trgov itd.?

Trenutno so glavni viri sredstev za investicijske naložbe, ki so kvantitativno v porastu, sredstva organizacij združenega dela, ki jih imajo v bankah na vpogled, hranilne vloge varčevalcev, obvezne rezerve, na podlagi zakona obvezno združena sredstva, emisija in inozemski krediti. Sredstva, ki jih združujejo organizacije združenega dela za naložbe v razvoj drugih organizacij, predstavljajo trenutno le zelo majhen del skupnih naložb. To so vsekakor zelo resne idikacije, ki razkrivajo, da oustoječe osnove odnosov in na njih temelječa družbena praksa ne zagotavlja potrebnega ekonomskega interesa organizacij združenega dela in delavcev v njih za gospodarjenje s sredstvi družbene reprodukcije, ki bi bilo dejansko v funkciji uresničevanja njihovih avtentičnih interesov, ki naj bi jih zagotovili z dogovorjenim razvojem materialne osnove združenega dela. Iz tega jasno izhaja, da je preobrazba osnov odnosov na tem vozlišču družbene reprodukcije in družbeno ekonomski in materialnoekonomski imperativ. To pa konkretno pomeni, da se bomo morali v neposredni prihodnosti usmeriti tako, da bomo razvojne programe snovali na novih osnovah odnosov oziroma, da bomo nove osnove dohodkovnih odnosov oblikovali kot družbeno ekonomsko hrbtnico razvojnih programov, ki se bomo zanje sporazumno opredelili na podlagi dejanskih interesov, realnih dohodkovnih možnosti in prevzetih pravic, obveznosti in odgovornosti.

Na ta način bomo s samoupravno opredelitvijo obveznosti v zvezi z ustvarjanjem dohodka in njegovim razporejanjem po namenu porabe ustvarili družbeno trden izvor sredstev za dogovorjene naložbe. To bo nedvomno ekonomsko ugodno vplivalo na izpeljavo naložbe. Z opredelitvami obveznosti v zvezi z investicijsko porabo in z ekonomskimi nalogami, ki jih je na podlagi investicij doseči, ter z obveznostmi iz dohodka, ki se na tej podlagi doseže, bo ustvarjena družbeno ekonomska podlaga, ki bo delovala v dveh smereh. Ekonomsko učinkovitejša bo spodbujala interes za naložbe, ki bodo zagotavljale uresničevanje avtentičnih interesov in potreb organizacij združenega dela, ob istočasnem interesu, da z vsako tako naložbo omogočimo največje možno povečanje družbene produktivnosti dela in dohodka.

Tako se bodo znotraj združenega dela začele močnejše razvijati in utrjevati družbeno ekonomske silnice, ki bodo spodbujale k snovanju zahtevnejših razvojnih programov, ki bodo radikalneje usmerjeni na najodobnejšo tehnologijo, katerih realizacija bo terjala obsežnejše združevanje sredstev in dela. Realizacija takih programov pa bo z visoko udeležbo sredstev v strukturi dela, z visoko ravni družbene produktivnosti in dohodka itd., povratno delovala na pospešeno spreminjanje strukture proizvodnje, na nadaljnje združevanje dela, ob vse bolj razvejani in ekonomsko racionalnejši delitvi dela. Sredstva družbene reprodukcije bodo vse manj ujeta v spone vsedlin podjetniško lastninskih interesov in vanje ujetega ekonomskega obzorja, ker bodo z njimi gospodarili delavci na osnovi svojih avtentičnih interesov v okviru odnosov svoje organizacije v družbeni reprodukciji in družbi. Na tej podlagi se bomo tudi hitreje otresali vsedlin prakse, ki funkcijo gospodarjenja s sredstvi družbene reprodukcije reducirajo zgolj na zagotovitev potrebnih sredstev za razvoj določenih proizvodnih zmogljivosti, povsem v nemar pa pušča odnose, ki so v združenem delu s tem neizogibno povezani, in dejansko gospodarjenje s sredstvi. V nemar namreč pušča ekonomske rezultate, ki jih dosežemo z naložbo in gospodarjenjem s sredstvi pri izpeljavi naložbe.

Naslednja bistvena sestavina odnosov, ki so povezani z gospodarjenjem s sredstvi družbene reprodukcije je naloga ustvarjalnega strokovnega dela pri spreminjanju denarnih sredstev družbene reprodukcije v produktivne dejavnike proizvodnje in dela. Uspešen razvoj tega dela združenega dela je neposredno povezan s preobrazbo tako imenovane direktije delovne organizacije in drugih širših oblik združevanja dela in sredstev v skladu z veljavnimi sistemskimi opredelitvami. Na tej podlagi se bivša direktija delovne organizacije, odnosno delavcev, ki so v njej delali preobrazijo v tri samoupravne dejavnike združenega dela. Tisti del delavcev, ki opravljajo tako imenovane družbene ali gospodarske dejavnosti organizirajo, seveda če za to obstajajo potrebni pogoji, ustrezne temeljne organizacije. Tisti del delavcev, ki opravljajo upravno strokovna, administrativna in druga pomožna opravila, organizirajo v skladu s sporazumom, ki ga sklenejo z delavci v temeljnih organizacijah, ustrezno delovno skupnost skupnih služb. Tako imenovani direktor pa se konstituira kot samoupravni poslovodni organ. V družbeni praksi si ta preobrazba zelo

težko utira pota. Odpori in omahovanja se pojavijo ko se konkretno pristopi ločevanju gospodarske in družbene dejavnosti, ki je v sestavu direktije, od upravno strokovnega, administrativnega in podobnega dela. Delavci, ki opravljajo gospodarske in družbene dejavnosti, organizirajo namreč svoje delo v temeljnih organizacijah združenega dela, ostali delavci pa v delovnih skupnostih. Strokovne obdelave samoupravne organizacije še zelo pogosto mehanicistično posnemajo organizacijske sheme direktije podjetja kot institucije kapitala in odnose v njej, ter na ta način zadržujejo in ovirajo delo pri snovanju in uvajanju naših izvirnih oblik samoupravne organizacije. Le-te pa se zlasti močno razlikujejo pri organiziranju tistih dejavnosti združenega dela, ki so v pogojih, ko odnosi temelje na družbenem odtujanju sredstev za delo in dohodka od delavcev, neposredno vezani za monopol upravljanja.

Nekateri strokovni delavci, ki so poklicno odgovorni za strokovni razvoj organizacije so očitno še vedno tako globoko ujeti v prej omenjene organizacije in v obstoječe stanje odnosov, da se obnašajo, kot da ni potrebna nikakršna samoupravna reorganizacija dela v okviru takoimenovane direktije delovne organizacije in odnosov v njej ter odnosov med delavci v njej in delavci v temeljnih organizacijah.

To miselnost in a njej temelječo družbeno prakso moramo jasno soočiti z družbeno ekonomskimi in samoupravnimi institucionalnimi osnovami odnosov v združenem delu in se s teh pozicij neposredno akcijsko angažirati pri delu na preobrazbi tega spleta odnosov.

Sedanja organiziranost teh delov združenega dela in odnosi med njimi in delavci v temeljnih organizacijah niso dobri tudi z vidika dela. Hrome namreč ustvarjalnost delavcev, ki opravljajo družbene dejavnosti, ker njihovo delo enači z upravno strokovnim in administrativnim delom. V okviru take organiziranosti se ne razvijajo ustrezno niti družbene dejavnosti ni gospodarske dejavnosti, se pa močno povečuje obseg in stroški administrativnega dela. Poleg tega pa tako stanje stvari objektivno zadržuje preobrazbene procese v organizaciji združenega dela in preprečuje združevanje družbenih dejavnosti v razvitejša, ustvarjalna celota, ki bi bile sposobnejše delati na zahtevnejših nalogah. Taki procesi združevanja zadevajo na odpre s pozicij podjetniško lastninskega monopola, sektaškega odnosa do delavcev, ki ne delajo neposredno pri stroju in s pozicij obrambe zraščnosti administrativnega in upravno strokovnega dela z delom družbenih dejavnosti.

Tretja zadeva, ki vpliva na stanje odnosov, ki so povezani z gospodarjenjem s sredstvi družbene reprodukcije pa so vsedline osamosvojenega tehnično tehnološkega pristopa k obravnavanju razvojnih vprašanj. Zanj je značilno, da obravnava gospodarjenje s sredstvi na način, s katerim podreja družbeno ekonomske odnose in avtentične interese in potrebe, ki iz njih v danih pogojih izvirajo, tehnokonomske logiki in ne obratno, da bi postavili tehnokonomska znanja v funkcijo uresničevanja avtentičnih interesov. Tak pristop je ekonomsko nesmotrn, neposredno pa duši procese združevanja sredstev družbene reprodukcije za uresničevanje skupnih interesov in potreb. Samoupravno sporazumevanje ni samo gola kvantitativna operacija, ki bo opredeljevala skupne interese samo na trenutnih materialnih interesih udeležencev v sporazumu. V svoji pretežni večini je bistvo samoupravnega sporazumevanja v tem, da udeleženci pri sporazumevanju s skupnimi močmi odkrijejo nove možne kvalitete v razvoju in se opredelje zanje ter dogovore, kako jih bodo s skupnimi močmi uresničili. Gre torej za teke opredelitve v razvoju, ki bodo omogočile zadovoljevanje interesov in potreb udeležencev v sporazumu na novi, višji ravni gospodarjenja in na razvitejši osnovi medsebojne dohodkovne povezanosti, kar predvsem pomeni skupno odgovornost za skupno delo, razporejanje skupaj ustvarjenega dohodka na podlagi delovnega prispevka pri njegovem ustvarjanju in skupno prevzemanje rizika. Pri tem seveda ni in ne more biti kriterij za opredeljevanje skupnega interesa nič drugega kot dejanski avtentični interesi udeležencev v sporazumu. Te pa udeleženci zadovoljujejo v okviru rezultatov skupnega dela in skupaj ustvarjenega dohodka, v odvisnosti od svojega delovnega prispevka, ki so ga dali k skupnim rezultatom.

V čem se izraža menežerska tehnokratska deformacija?

V sedanjem družbenem trenutku se izraža menežerska tehnokratska deformacija v poziciji, ki skuša uporabiti prednosti v znanju in pooblastilih zato, da bi tisti, ki imajo te prednosti potisnili delovne ljudi pri upravljanju ob stran in odločali namesto njih, nanje pa vršili pritisk, da sprejmejo take odločitve in da se po njih ravna. To v osnovi spreminja družbeno vlogo in odgovornost vseh, ki imajo do-

ločene prednosti v znanju in pooblastilih v združenem delu. Njihova naloga je, da delujejo v skladu s socialističnim načelom, po katerem je vsak dolžan delati po svojih sposobnostih. To pa pomeni, da so tisti, ki imajo več znanja poklicani, da razvijejo ustvarjalno delo v združenem delu na tak način, da z njim omogočajo uresničevanje potreb in interesov delovnih ljudi, s tem da se odločitve sprejemajo na podlagi strokovnih argumentov, po poti demokratičnega samoupravnega odločanja. Le-to pa temelji na odgovornosti delavcev med seboj in do družbene skupnosti in na odgovornosti za rezultate lastnih odločitev in ravnanja.

Odgovornost delavcev, ki razpolagajo s širšim obzorjem znanja in s pooblastili je, da v skladu s svojimi sposobnostmi prispevajo k uspešnemu samoupravnemu opredeljevanju in odločanju. V vsakem slučaju, ko ocenijo, da se začenja razpoloženje delavcev oblikovati pod pritiskom stihije kratkovidnih, sebičnih, ozkih interesov, ki so dejansko v nasprotju za zahtevami, ki jih pred delavce postavlja objektivna realnost in dejanska zagotovitev njihovih interesov v njej, je vsak delavec v združenem delu dolžan, da postavi svoje ugotovitve pred samoupravne organe in da pobudo za sočasno aktivnost organiziranih družbeno političnih sil. Poslovodni organi so za tako ravnanje, zaradi pooblastil ki jih imajo v okviru samoupravljanja, še posebej odgovorni.

Te naloge seveda ni možno dobro opraviti na tak način, da se o zadevah skušajo sporazumeti posamezniki, ki imajo določena pooblastila in odgovornosti. Na tak način, iz procesa odločanja potisnemo delavce in njihove odgovorne samoupravne organe. Do takih deformacij pride zelo pogosto zaradi tega, ker se skušamo izogniti nujnim konfrontacijam z negativnimi težnjami in ravnanji. Tako se primeri, da odločijo posamezniki namesto odgovornih samoupravnih organov, med delavci pa še naprej tle in rušilno delujejo negativni škodljivi vplivi. Odgovorni dejavniki v združenem delu pa so posebej poklicani, da s svojim znanjem pomagajo delavcem, da se otresejo škodljivih vplivov. Tega pa ne morejo doseči s tem, da odločajo namesto njih, ampak samo na ta način, da vložijo svoje znanje in napor, da pomagajo s silo argumentov identificirati posamezna vprašanja, jih postaviti v kontekst dogovorjene politike, interesov in potreb in da pomagajo s svojimi kvalificiranimi strokovnimi predlogi poiskati ustrezne rešitve.

Družbena osvoboditev delavca je neločljivo povezana z družbeno osvoboditvijo vseh delovnih ljudi.

Družbena osvoboditev delovnega človeka je strateški cilj socialističnega samoupravljanja. To se ne nanaša samo na posamezne sloje delavcev, ampak na vse delavce v združenem delu in vse delovne ljudi v družbenem delu.

Delo pri družbeni osvoboditvi delovnega človeka je, v svojem bistvu, delo pri ustvarjanju pogojev, ki zagotavljajo, da delovni ljudje dobe družbeno moč in kontrolo nad sredstvi družbene reprodukcije in s tem nad pogoji in rezultati svojega in družbenega dela.

To terjajo, da odpravimo prvine, ki pri nekaterih še ohranjajo privilegiran položaj glede upravljanja, pridobivanja dohodka. Gre za prvine odnosov, ki posameznikom še nudijo možnost, da svoj položaj uporabijo zato, da si podrejšo delo drugih, da svoj ekonomski položaj oblikujejo neodvisno od svojega delovnega prispevka k ustvarjanju in povečanju dohodka in a ta način izkoriščajo druge.

Tisti, ki imajo še kak položaj so dolžni, da ustvarjalno sodelujejo pri odpravljanju takih vsedlin. To seveda ni vedno lahko in marsikomu povzroča velike preglavice, ker gre za neposredne koristi, ki izvirajo iz tega. Od tod se pri posameznikih javljajo omahovanja in odpori. Ti pa objektivno pomenijo obrambo privilegijev, ki omogočajo neenakovrpane odnose, neglede na to, ali se tisti, ki tako ravna, sami zavedajo vseh posledic lastnega ravnanja.

Pri odpravi vseh teh vsedlin neenakovrpnih odnosov, pa seveda ne gre samo za osvoboditev tistih, ki jim vsak obstoječ monopol in neenakovrpnost še krato uresničevanje vseh njihovih samoupravnih pravic, v vseh njihovih razsežnostih in z vsemi odgovornostmi, ampak pomeni istočasno tudi osvoboditev tistih, ki imajo še privilegiran položaj. Kdor si podreja tuje delo in na tak ali drugačen način izkorišča druge, tudi sam ne more biti svoboden. Nujno je suženj svojega monopola. On osredotoča njegove energije na ohranjanje monopola in podreja razvoj njegove osebnosti tej usmeritvi. V tem je tudi izvor limitiranosti ustvarjalnosti človekove osebnosti, ki je ujeta v zanke kakršnegakoli monopola.

Posamezni nosilci monopola si podrejšo predvsem ključne ustvarjalne potenciale združenega dela in tako hrome ali deformirajo

ustvarjalno silo delavcev v združenem delu.

Tako ravnanje izziva mezdne reakcije pri delavcih, ki so potisnjeni od enakopravnih odnosov. To hromi njihovo progresivno, ustvarjalno silo in jih potiska na mezno odbranaške reakcije.

Brez akcije enih in drugih sil v združenem delu na enotnem smotru ni možno uresničiti družbene osvoboditve delovnega človeka.

Naš dosedanji razvoj je povsem nedvosmiselno pokazal, da se v družbeni preobrazbi, v katero smo vpeti gradi in utrjuje enotnost naših pogledov in akcije. To je za nadaljnji razvoj odnosov in uspešno uresničevanje preobrazbe zelo velikega pomena. V tem pa je tudi jamstvo, da se bomo s preobrazbo družbenih odnosov uspešneje lotili tudi nalog na področju materialnega razvoja. Družbena preobrazba in razvoj proizvodnih potencialov sta namreč samo dve paleti enovite, nedeljive družbene naloge. Razvito socialistično samoupravljanje ima svojo trdno osnovo le v razviti, visoko družbeno produktivni proizvodnji, ki gre v korak z dosežki sodobne znanstveno tehnične revolucije in ki odpira vedno nova obzorja za razvoj delavčeve delovne ustvarjalnosti in njegove celovite ustvarjalnosti.

O D L O K

o ustanovitvi in nalogah službe komunalnega nadzora v občini Ptuj

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem odlokom se ustanavlja služba komunalnega nadzora, določa njena organizacija, pristojnost ter način dela.

2. člen

Služba komunalnega nadzora opravlja zadeve iz svoje pristojnosti na podlagi tega odloka in drugih predpisov javnega komunalnega reda pri SO Ptuj na območju občine Ptuj.

II. ORGANIZACIJA

3. člen

Službo komunalnega nadzora opravljajo komunalni nadzorniki.

Služba komunalnega nadzora je v sestavu oddelka za inšpekcijske službe Ptuj.

4. člen

Vodja komunalnih nadzornikov je komunalni inšpektor.

Komunalni nadzorniki morajo opraviti izpit po programu in pred komisijo, ki ju določi Izvršni svet skupščine občine Ptuj.

5. člen

Komunalni nadzorniki imajo pri opravljanju svoje službe posebno uniforma, opremo in legitimacijo, ki jo s pravilnikom predpiše Izvršni svet skupščine občine Ptuj.

III. PRISTOJNOSTI

6. člen

Komunalni nadzorniki nadzorujejo izvajanja predpisov občinske skupščine in njenih organov, ki se nanašajo na videz mesta in krajev v zvezi z rednim vzdrževanjem objektov in naprav, okolice zgradb in zelenih površin, snažnosti javnih zelenic, prometnih in ostalih mestnih površin in parkiranje vozil na javnih površinah.

Komunalni nadzorniki nadzirajo predvsem:

- vzdrževanje zunanjih objektov, naprav in okolice zgradb, vidnih z javnih površin;
- vzdrževanje javne čistoče;
- odlaganje in odvažanje smeti in odpadkov;
- urejanje, vzdrževanje in varstvo zelenih površin;
- ravnanje s plodno zemljo pri gradbenih delih;
- vzdrževanje pokopališč, spomenikov in obeležij;
- napise, svetlobne reklame ter razsvetljavo izložb;
- plakatiranje;
- označenost imen ulic, trgov, naselij in zgradb;
- onesnaževanje javnih prometnih in zelenih površin;
- parkiranje vozil na javnih površinah;
- izobešanje zastav;
- izvajanje nad čiščenjem snega in odpravo poledice s pločnikov;
- izvajanje reda na javnih mestih in javnih kopališčih;
- in druge naloge, za katere so pooblaščen z odloki.

VI. PRAVICE IN DOLŽNOSTI

7. člen

Pri opravljanju nadzorstvenih dejanj imajo komunalni nadzorniki naslednje pravice in dolžnosti:

1. Odredi začasno ustavitev del, ki jih opravljajo občani, civilno pravne osebe ali organizacije združenega dela, če so ta dela v nasprotju s predpisanim redom;

2. odredi začasne ukrepe za zagotovitev varnosti ljudi ali premoženja do prihoda uradne osebe pristojnega organa javne varnosti, ki ga mora o tem nemudoma obvestiti;

3. odrediti odpravo ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti;

4. odredi občanom, civilno pravnim osebam, organizacijam združenega dela in drugim zavezancem, da obvestijo komunalnega nadzornika o odpravi pomanjkljivosti;

5. legitimirati občane in izrekat mandate kazni za ugotovljene prekrške, kadar so s predpisom občinske skupščine za to izrecno pooblaščen.

8. člen

Izvršitev ukrepov in dejanj navedenih od 1. do 4. točke 7. člena tega odloka odredi komunalni inšpektor z odločbo v upravnem postopku, če kršilec predpisa ne izvrši odrejenega ukrepa komunalnega nadzornika. V odločbi, s katero se odreja ukrep oziroma določeno stanje, mora biti določen rok, v katerem se mora opraviti odrejeno dejanje. Zoper odločbo je dopustna pritožba.

9. člen

Organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti, državni organi, civilno pravne osebe in posamezniki so dolžni komunalnemu nadzorniku:

— omogočiti nemoteno izvrševanje nadzorstva;

— dati vsa potrebna pojasnila v zvezi z opravljanjem nadzora.

VI. ZAVAROVANJE IZVRŠITVE ODREJENIH UKREPOV KOMUNALNEGA NADZORA

10. člen

V primerih, da zavezanec ne izvrši naloženega ukrepa, ali ga ne izvrši popolnoma ali v predpisanem roku, lahko komunalni inšpektor določi, da opravi predpisani ukrep druga oseba ali organizacija na zavezančeve stroške.

11. člen

V skladu s 86. členom zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah (Uradni list SRS, št. 47/72 in 23/76) lahko komunalni nadzornik zahteva pomoč delavcev milice.

VII. ODGOVORNOST IN POROČANJE

12. člen

Komunalni nadzorniki so za svoje delo odgovorni komunalnemu inšpektorju.

13. člen

Komunalni nadzorniki poročajo o delu službe komunalnega nadzora po potrebi, najmanj pa enkrat letno. To poročilo je sestavni del letnega poročila o delu oddelka za inšpekcijske službe.

VIII. KAZENSKÉ DOLOČBE

14. člen

Z denarno kaznijo

— od 500 do 30.000 dinarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba in civilno pravna oseba,

— od 50 do 2.000 dinarjev odgovorna oseba pravne osebe in civilno pravne osebe in

— od 50 do 1.000 dinarjev posameznik, ki:

1. ne odpravi nepravilnosti in pomanjkljivosti, ki jih je ugotovil komunalni nadzornik,

2. se ne ravna po izvršljivi odločbi komunalnega inšpektorja,

3. prepreči komunalnemu nadzorniku izvrševanje nadzorstva, ga pri tem ovira ali mu noče dati potrebnih podatkov in pojasnil,

4. v določenem roku ne obvesti komunalnega inšpektorja o odpravi pomanjkljivosti.

IX. KONČNE DOLOČBE

15. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem vestniku občin Ormož in Ptuj.

Številka: 352-3/75

Ptuj, dne 22. marca 1978

OBRAZLOŽITEV

Osnutek odloka o ustanovitvi in nalogah službe komunalnega nadzora v občini Ptuj so obravnavali zbori skupščine občine Ptuj na svoji 27. seji dne 28. 12. 1976 in nanj niso imeli pripomb.

Do oblikovanja predloga odloka pa so k osnutku odloka podali svoja mnenja Republiški sekretariat za notranje zadeve SRS v Ljubljani, odelek za inšpekcijske službe SO Ptuj in posebna komisija izvršnega sveta, ki so s svojimi predlogi in pripombami prispevali k boljšim rešitvam ter končno še izvršni svet na seji dne 22. 3. 1978.

Predlog odloka vsebuje sledeče spremembe:

1. formalne

— v glavi odloka so dopolnjeni predpisi, ki so osnova za izdajo odloka;

— 1. in 3. člen sta pa vsebini delno zamenjana, vsebujeta pa ista določila kot prejšnja člena;

— prejšnji 5. in 6. člen sta združena;

— v 11. členu je navedba 51. člena zamenjana s 86. členom zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah;

— v 13. členu je tekst pošiljanja poročil skrajšan, ker je glede na organizacijo upravnih organov jasno, komu so dolžni pošiljati poročila o svojem delu.

2. vsebinske

— 4. člen je predpisoval pogoje, ki jih morajo izpolnjevati glede strokovne izobrazbe in delovnih izkušenj komunalni nadzorniki in njihov vodja. Pogoji so bili strogi. Spričo ugotovitve, da se delo komunalnega inšpektorja in vodje komunalnih nadzornikov povezuje in zaradi racionalnosti dela opravlja funkcijo vodje komunalnih nadzornikov po predlogu komunalni inšpektor. Pogoji za zasedbo delovnih mest inšpektorjev in njihovih pomočnikov so okvirno določeni v zakonu o inšpekcijah, določal pa bo jih tudi katalog nalog in opravil v oddelku za inšpekcijske službe. Ker pa je nujno, da so komunalni nadzorniki specializiran strokovni kader je prav, da se njihovo znanje preveri z izpitom po programu in pred komisijo, ki jo določi izvršni svet.

Vsled vseh pripomb je 4. člen osnutka razen določila o izpitu izpuščen, kot vodja pa določen komunalni inšpektor. Ta sprememba je potegnila za sabo še spremembe v 8. členu, kjer je beseda nadzornik zamenjana z besedo inšpektor, v 12. členu, kjer so po novem določili nadzorniki odgovorni za svoje delo komunalnemu inšpektorju in ne načelniku oddelka za inšpekcijske službe in v 14. členu, kjer so prekrški natančneje opredeljeni z ozirom na pristojnosti komunalnega nadzornika in komunalnega inšpektorja.

— V 6. členu je dodana zadnja alineja, ki omogoča opravljanje nalog za občinske predpise, ki jih bomo šele sprejeli.

— V 7. členu je črtana zadnja alineja.

— 8. člen je dopolnjen. Odločbe v upravnem postopku izdaja komunalni inšpektor, če kršilec predpisa ne izvrši odrejenega ukrepa komunalnega nadzornika.

Izvršni svet SO Ptuj je na seji dne 22. 3. 1978 obravnaval navedene spremembe in dopolnitve in sprejel sklep, da se končno besedilo z upoštevanjem pripomb izvršnega sveta dostavi zboroma skupščine v obravnavo s predlogom, da odlok sprejmeta v predloženem besedilu.

Ptuj, 22. 3. 1978

Izvršni svet SO Ptuj

O D L O K

o zvišanju stanarin v občini Ptuj

1. člen

Stanarina, določena z odlokom o najvišjih stanarinah v občini Ptuj (Uradni vestnik občin Ormož in Ptuj, št. 6-47/76) ter zvišana z odlokom o zvišanju stanarin v občini Ptuj, št. 5-57/77) se zviša s 1. junijem 1978 v povprečju za 30 % v občini.

2. člen

Odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem vestniku občin Ormož in Ptuj.

OBRAZLOŽITEV

osnutka odloka o zvišanju stanarin v občini Ptuj

Dogovor o izvajanju politike cen proizvodov in storitev iz pristojnosti republike in občin v letu 1978 (Uradni list SRS, št. 6-403-78) določa, da se bo stanarina v skladu z izhodišči za ugotavljanje eko-

osnutka odloka o spremembi odloka o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu v občini Ptuj

Vzporedno s povečanjem stanarin je potrebno spremeniti tudi odlok o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu.

V ta namen je samoupravna stanovanjska skupnost občine Ptuj na iniciativo Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije predlagala nekatere spremembe odloka.

Po sedanjem odloku o nadomestitvi stanarine (Uradni vestnik občin Ormož in Ptuj, št. 9/75 in 5/77) se znosna letna stanarina, ki jo je imetnik stanovanjske pravice dolžan plačati, izračuna na podlagi tabele, ki je sestavljena iz 30 dohodkovnih razredov ter 8 stolpcev z odstotki znosnih izdatkov za stanarine.

Po osnutku spremembe odloka se znesek znosne mesečne stanarine izračuna v odstotku od povprečnih mesečnih dohodkov na člana gospodinjstva v preteklem letu.

S tem bi bil poenostavljen sedanji način izračuna nadomestila, obenem pa bi bile odpravljene anomalije, ki so nastajale pri uporabi odloka in tabele iz leta 1977. Ta je namreč omogočala pravico do delne nadomestitve stanarine tudi 4-članski družini, ki ima preko 10.000 dinarjev mesečnih dohodkov oziroma najvišje možno nadomestilo stanarine 80 % skoraj vsem proslilcem, kar ni bilo več v skladu z namenom subvencioniranja stanarine.

Z uveljavitvijo nove lestvice bodo deležne delnega nadomestila stanarine družine, ki ne presegajo 2.200 din dohodka na člana gospodinjstva, a živijo v manj komfortnem stanovanju (družine z nizkimi osebnimi dohodki v novih solidarnostnih stanovanjih).

Lestvica omogoča družini z najmanjšimi dohodki največji odstotek nadomestila, družini z večjimi dohodki pa manjšega. Najvišje nadomestilo stanarine bi znašalo 80 % od celotne stanarine. Z novim načinom, pri katerem ni absolutnih zneskov, se izognemo tudi pogostim spremembam odloka.

Navajamo primer praktične uporabe izračuna znosne stanarine po predlaganih kriterijih iz 7. člena za 4 štiričlanske družine, ki stanujejo v novih trisobnih solidarnostnih stanovanjih, kjer znaša letos stanarina npr. 650 din mesečno (povprečni neto OD v letu 1977 v SRS 4.844 din):

a) prva družina ima 3800 din mesečnih dohodkov (950 din na člana družine). Znosna mesečna stanarina bi znašala 190 din (20 % od 950 din). Ta družina bo torej dobivala mesečno 460 din nadomestila stanarine;

b) druga družina ima 6000 din mesečnih dohodkov (1500 din na člana družine). Znosna mesečna stanarina bi znašala 375 din (25 % od 1500 din). Ta družina bi torej dobivala mesečno 275 din nadomestila stanarine;

c) tretja družina ima 800 din mesečnih dohodkov (2000 din na člana družine). Znosna mesečna stanarina bi znašala 600 din (30 % od 2000 din). Ta družina bi torej prejela le 50 din mesečnega nadomestila stanarine;

d) četrta družina ima 10.000 din mesečnih dohodkov (2500 din na člana družine). Znosna mesečna stanarina bi znašala 750 din mesečno (30 % od 2500 din). Ker pri tej družini znosna stanarina znaša več, kot je dejanska višina stanarine (650 din), tej družini ne pripada delno nadomestilo stanarine.

Dosedanji 8. člen odloka je določal način izračuna zneska znosne stanarine po tabeli, ki pa je po novem predlogu razviden že iz 7. člena, zato ta člen odpade, ostalim členom pa se ustrezno spremenijo zaporedne številke.

Samoupravna stanovanjska skupnost je predlagala tudi zvišanje najnižjega zneska, do katerega se nadomestilo stanarine še plačuje in sicer od sedanjih 20 na 50 dinarjev mesečno.

Pri delni nadomestitvi stanarine gre za zadevo, o kateri enakopravno odločajo skupščine samoupravnih interesnih skupnosti s pristojnimi zbori, zato bo v tem primeru odlok sprejemala tudi skupščina skupnosti socialnega varstva.

Glede na navedeno predlagamo, da zbora skupščine občine Ptuj sprejmeta osnutek odloka o spremembi odloka o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu v občini Ptuj v predlaganem besedilu.

Izvršni svet skupščine občine Ptuj

nomskih stanarin v letu 1978 povečale v juniju in sicer v povprečju za 30 % v občini, ob hkratni uporabi sistema subvencioniranja, ki bo omogočil večjemu številu občanov pravico do nadomestila.

Določilo o poprečnem povišanju pomeni, da v kolikor bi se stanarina za določeno kategorijo stanovanj zvišala nad 30 %, se sme ostala stanarina zvišati le toliko, da povprečni odstotek zvišnja v občini ne presega dovoljeno mejo 30 %.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Ptuj je na podlagi stališč Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije predlagala, da se v občini Ptuj poveča stanarina z mesecem junijem v povprečju 30 % v občini. Tako zvišanje je tudi v skladu z resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980, ki v letu 1978 predvideva nadaljnje uveljavljanje ekonomskih stanarin in s tem porast stanarin v letu 1978 v povprečju za 30 %.

Na ta način bi se v letu 1978 povišal dohodek iz stanarin, z ozirom na realizacijo v letu 1977 za 1.588.267 din.

Glede na to, da bo možno uveljaviti povišanje le za 7 mesecev, bo znašalo povprečno povišanje stanarin za leto 1978 z ozirom na leto 1977 le 17,5 %.

Z ozirom na stanje sklada stanovanjskih hiš v družbeni lastnini v občini Ptuj bo povišanje stanarin zadostovalo le za ohranitev fizičnega obsega vzdrževalnih del na ravni iz leta 1977. Za realizacijo predloženih programov vzdrževalnih del s strani hišnih svetov bi v letu 1978 potrebovali 13.000.000 din, na razpolago pa bo predvidoma 7.000.000 din.

Glede na to, da je bila stanarina precej časa zavestno vzdrževana na zelo nizki ravni in da navzlic povišanju v preteklem letu še vedno znatno odstopa od stanarine, ki bi omogočila enostavno reprodukcijo stanovanj menimo, da je predlog samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj o povišanju za 30 % od 1. 6. 1978 dalje utemeljen z ozirom na možnosti in potrebe po vzdrževanju stanovanjskega fonda v družbeni lastnini v občini Ptuj.

Zaradi tega predlagamo, da zbora skupščine občine Ptuj sprejmeta osnutek odloka o zvišanju stanarin v občini Ptuj v predlaganem besedilu.

Izvršni svet skupščine občine Ptuj

OSNUTEK
20. 4. 1978

O D L O K

o spremembi odloka o pomoči v stanovanjskem gospodarstvu v občini Ptuj

1. člen

Sedmi člen odloka o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu (Uradni vestnik občin Ormož in Ptuj, št. 9-83/75 in 5-58/77) se spremeni tako, da glasi:

»Imetnik stanovanjske pravice je upravičen na delno nadomestitev stanarine glede na dosežene skupne dohodke na člana gospodinjstva v preteklem letu.

Znesek znosne mesečne stanarine znaša:

Če znašajo povprečni mesečni dohodki na člana gospodinjstva glede na povprečni čisti osebni dohodek na zaposlenega v SRS v preteklem letu	znaša znosna stanarina od povprečnih mesečnih dohodkov na člana gospodinjstva v preteklem letu
---	--

do 20 %	20 %
od 21 % do 40 %	25 %
nad 40 %	30 %.*

2. člen

Osmi člen odloka odpade.

3. člen

Deveti člen postane 8. člen.

V prvem odstavku tega člena se črtata besedi »in 8.«.

4. člen

Deseti do petnajsti člen postane 9. do 14. člen.

5. člen

Drugi odstavek 12. člena se beseda »dvajset« nadomesti z besedo »petdeset«.

6. člen

Odlok velja osmi dan po objavi v Uradnem vestniku občin Ormož in Ptuj.

Prodaja premoga na kredit

Nudimo potrošniški kredit za nakup rjavega premoga pod sledečimi pogoji:

- višina kredita do 5.000,00 din,
- rok vračanja kredita 10 mesecev,
- obresti so 5 %,
- pologa ni,
- brez porokov, kredit se zavaruje pri zavarovalnici, zakar se ob najetju kredita plača 0,75 % od vrednosti kredita, povečanega za obresti,
- kredit nudimo samo za premog domače proizvodnje (Banoviči, Durdevik, Trbovlje, Senovo in Kanižarica),
- kredita za lignit Velenje ne nudimo, ker iz Velenjskega rudnika letos ni dobav, ker ves lignit porabi Termoelektrarna Šoštanj,
- kredit se nudi do 1. septembra letos.

Za nudenje kredita za nakup premoga smo se odločili z željo, da olajšamo nabavo tega potrebnega artikla, saj je nabava kurjave precejšnja postavka v družinskem proračunu.

Pripominjamo, da so finančna sredstva za kreditirano prodajo premoga omejena, vsled česar priporočamo vsem zainteresiranim potrošnikom, da čimprej uredijo formalnosti z zvezi z najetjem kredita v našem kreditnem oddelku, na Rogozniški 4 v Ptuj.

Priporočamo se in vas vljudno podravljamo!

Naši uspehi so sad marljivega dela in skupnih prizadevanj

Temeljna organizacija od koder vam v tej številki posreduje pogovor je po številu zaposlenih, kakor tudi po obsegu proizvodnje največja. S tem pogovorom smo želeli prikazati skromen prerez stanja in prizadevanj v smislu razširitve in moderniziranja proizvodnje. Vsega še zdaleč nismo morali za-jeti, kar pa nas obvezuje, da sproti in dosledno beležimo pomembnejše dogodke. Na vprašanja nam je odgovarjal direktor te temeljne organizacije Anton ČOKL.

1. Koliko je v tej TOZD zaposlenih in kakšni so vaši plani zaposlitve?

Trenutno je v TOZD zaposlenih 664 ljudi, vendar nameravamo v skladu z letnim gospodarskim načrtom dodatno zaposliti še 62 ljudi, tako da bi nas bilo v drugi polovici leta 726. Zaposlili bomo predvsem kader za potrebe direktne proizvodnje, ko bomo dobili stroje, načrtane v investicijskim planom, in ko bo zgrajena nova proizvodno-skladišna hala v izmeri cca 2.000 m².

2. Kakšna je struktura po kvalifikacijah in starosti?

Na splošno pri nas še prevladuje polkvalificirana delovna sila, kar je pogojeno z naravo dela oziroma del v serijski proizvodnji. V zadnjem času pa se nam je kvalifikacijska struktura močno popravila ob priključitvi strokovnih služb, ki so bile nujno potrebne za predpripravo in vodenje proizvodnje.

O starostni strukturi pa bi dejal naslednje: AGIS letos praznuje 30-letnico obstoja in s tem tudi naša TOZD. Ob tako visokem jubileju nas je že v TOZD dobršen del kolektiva, ki nismo ravno več v cvetu svoje mladosti, vendar pa iz leta v leto kolektiv dopolnjujemo z mlajšimi kadri. Ob tej priliki bi hotel poudariti to, da mislimo solidarnostno drug na drugega, saj smo se dogovorili na konferenci sindikata, da morajo strokovne službe pripraviti predlog delovnih mest z lažjo naravo dela. Na takšna delovna mesta bi bili lahko razporejeni delavci, ki so s svojim delom družbi že mnogo dali, vendar sedaj, ko so že ostareli ne morejo biti več dovolj uspešni na svojih delovnih mestih. Dogovarjamo se tudi, da bi imeli takšni delavci enake osebne dohodke, kot so jih imeli prej.

3. Kakšen je bil prihodek prvega tromesečja v okviru postavljenega plana in vaša predvidevanja vnaprej?

Naš plan predvideva mesečno proizvodnjo 25 milijonov, od tega 23 milijonov na domačem trgu in 2 milijona izvoza na zapadno tržišče. Prvo tromesečje smo zaključili, glede

Anton Čokl

na prihodek, tako na domačem kakor na tujem tržišču zelo ugodno in sicer s 122 % glede na postavljen plan. Na domačem tržišču smo ustvarili 80 milijonov prihodka, kar je 116 % glede na plan. Z izdelki, ki jih izvažamo na tuja tržišča pa smo ustvarili 12 milijonov prihodka, kar je 200 % na postavljen plan. Poseben povdarek in trud smo vložili predvsem pri izvozu na konvertibilno področje, saj se zavedamo, da potrebujemo v naši TOZD, kakor tudi v drugih TOZD AGIS-a mnogo deviznih sredstev za materiale, ki so nam za normalno proizvodnjo nujno potrebni. Izkoristil bi priliko in se zahvalil vsem delavcem v neposredni proizvodnji in strokovnim službam za izjemen trud, saj za nekatere ni bilo prostih sobot, nedelj in praznikov, da smo tako dosegli omenjene rezultate.

Če ocenjujem aprilske rezultate in predvidevanja vnaprej, lahko ugotovim, da bomo leto 1978 zaključili vsaj tako ugodno kot prvo tromesečje. Res je, da je bil aprilski rezultat nekoliko slabši, dosegli smo prihodek s 109 %, ker smo imeli določene težave predvsem zaradi pomanjkanja nekaterih materialov in kvara določenih orodij, vendar pa se je situacija v maju normalizirala.

4. S katerimi surovinami je največ težav?

Vse skozi imamo težave na področju črne metalurgije in uvoza. Ko govorim o črni metalurgiji imam v mislih železarne, kjer sta dva problema: neizdobeve v naročenih in po-

trjenih rokih, ter nekvaliteta določenih vrst materialov. Mislim, da tu ne moremo kriviti nabavne službe, vendar pa nam te nerodne in nekvalitetne dobave povzročajo mnogo zastojev v proizvodnji in povečujejo zaloge polizdelkov, ter tekoče proizvodnje, kar ima za posledico potrebo po velikih obratnih sredstvih, za katera moramo najemati drage kredite.

Pri uvozu pa imamo druge vrste težav. Te težave so v mnogi meri vsled togosti predpisov tako, da se nam je v januarju zgodilo, da smo imeli devizna sredstva, katera smo ustvarili z izvozom vendar nismo mogli uvažati. Enake situacije se nam dogajajo v mesecu maju, da ne moramo uvažati materiale, ki so vezani na posebne režime. Upamo, da se bodo te stvari uredile ko bodo zaživele republiške samoupravne skupnosti za področje deviznega poslovanja.

5. Ali izpolnjujete planske obveznosti in povpraševanje trga?

Iz rezultatov o katerih sem predhodno govoril je razvidno, da planske obveznosti izpolnjujemo, bolje povedano presegamo. Kljub vsemu pa moramo žal ugotoviti, da vselej v popolnosti ne zadovoljimo povpraševanja na trgu. Razlogov je več: pomanjkanje ali nepravočasne dobave materialov, problem uvoza, problem orodij in ozka grla v proizvodnji.

6. Kakšno je samoupravljanje? Ali delavci sodelujejo na sestankih?

Menim, da je težko odgovoriti na vprašanje: kakšno je samoupravljanje, ker bi v tem slučaju morali delati primerjavo z nekom, ki je na tem področju najdlje. Spregovoril bi raje o tem, kako skušamo slehernega delavca informirati in zainteresirati o vseh zadevah, ki se dogajajo v TOZD in v AGIS-u. V TOZD imamo 10 delnih zborov. Gradivo pripravijo strokovne službe. To gradivo predela poslovni odbor TOZD-a ob pomoči družbeno političnih organizacij nato pa ga posreduje zborom v razpravo. Vsak zbor ima svojega informatorja, ki je dolžan v času razprave dajati pojasnila, zbirati mnenja, ter zahtevati da zboru prisostvujejo strokovni delavci, ki morajo dati v določenih zadevah mnenja oz. odgovore. Na zborih postavljajo delavci včasih tudi vprašanja na katera ni moč takoj odgovoriti. V takem slučaju se navede v zapisnik zbora vprašanje in ustrezna služba mora

v zahtevanem roku dati odgovor. Opisal sem le primer, kako smo si zamislili v TOZD čim širše in preprostejše približati vso problematiko slehernemu delovnemu človeku, da bomo lahko vsi o vsem enakopravno odločali.

Po uvedbi teh detaljnih predhodnih informacij se je tudi udeležba na zborih in zainteresiranost ljudi znatno povečala; saj so sedaj zbori kratki, ker so ljudje že predhodno seznanjeni z problematiko. Vsa vprašanja in pripombe se običajno razčistijo že tekom razprave.

7. Se srečujete s problemom alkoholizma?

So primeri. Ljudem pomagamo tako, da jim priporočamo zdravljenje. Ravno v tem času smo imeli dva delavca na zdravljenju.

8. Kakšna je disciplina v vaši TOZD?

Nič slabša kot drugje. Kljub temu pa me moti to, da nekateri delavci (so res v manjšimi) poenotijo pojem samoupravnih pravic s pojmom (ne) spoštovanje delovne discipline.

9. Kakšna je aktivnost družbeno političnih organizacij?

V preteklem in sedanjem obdobju je bilo in je potrebno narediti mnogo na področju samoupravljanja in v zvezi s tem izdelati številne samoupravne akte. Moram poudariti da so se družbeno politične organizacije TOZD res vsestransko angažirale.

10. Kakšno je stanje v pogledu družbene samozaščite?

Ne bi govoril o vseh potrebnih strokovnih znanjih katera moramo imeti da bolje varujemo družbeno imovino. Za to so in bodo organizirani razni strokovni seminarji za katere smo dolžni poskrbeti strokovni delavci.

Statistike in opažanje govore, da je vedno manj lomov strojev, orodij, da ni skoraj več odtujevanja družbene lastnine, da so medsebojni odnosi znatno boljši, torej dojemati smo pričeli, da družbena lastnina ni imaginaren pojem ampak, da je to nekaj našega, kar nam zagotavlja boljši družbeni in osebni standard. Menim, da takšna zavest najboljše zagotavlja dobro družbeno samozaščito.

11. Kaj menite o organiziranosti vaše TOZD?

Vprašanje je postavljeno verjetno zato, ker bo naša TOZD štela skoraj 700 ljudi. Zame ni mirodajno število

(Nadaljevanje na 6. strani)

VOLILNA KONFERENCA OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZSMS AGIS

Mladi v Agisu, so se 21. aprila sestali na volilni konferenci osnovnih organizacij ZSMS in pregledali delo za nazaj ter sprejeli nekatere programske usmeritve. Konferenca se je udeležilo precejšnje število mladih iz Agisa in nekaj povabljenih gostov.

Odprl jo je dojetanji predsednik Danilo Polanec, ki je v uvodnem delu pozdravil vse navzoče, predvsem pa vabljenе goste. Iz poročila smo lahko razbrali, da je bila mladina v preteklem obdobju pripravljena sodelovati v konkretnih akcijah, ki pa niso bile vedno uspešno zaključene. Mnogokrat so naleteli na probleme, ki so jih zaradi premajhne aktivnosti nekaterih bosameznikov zelo težko reševali. Nekateri člani ZSM v konkretnih akcijah pozabljajo na svoje poslanstvo, kar pa ni v ponos in pomoč sredinam, ki so aktivne in težijo k uspehu. V celoti pa moramo oceniti delo mladih pozitivno, saj so izvedli številne akcije od športnih do kulturnih in drugih prireditvev. Pri tem pa niso pozabili na sodelovanje z drugimi mladinskimi organizacijami in vojakami kasarne Dušana Kvedra, ki je postalo že tradicionalno.

Iz nekaterih programskih usmeritev izhaja, da si v naslednjem obdobju želijo utrditi vez s sindikalno organizacijo in zvezo komunistov ter drugimi dejavniki družbenopolitičnega življenja v Agisu. Nadalje je naloga mladih, da poživijo in okrepijo kulturno življenje v naši delovni organizaciji in s tem približajo kulturne dobrine slehernemu članu kolektiva, kajti vsi obiski na raznih prireditvah so nezadovoljivi. Vendar o tem bomo pisali prihodnjic.

Aktivno udejstvovanje mladih v vseh sredinah omogoča delegatski sistem, katerega možnosti niso v celoti izkoriščene. Udeležba je pod poprečjem in tudi tu bi morali okrepiti vpliv mladih na proces samoupravnega odločanja in ne samo formalne prisotnosti.

Konferenca je bila zaključena ob skromni pogostitvi in živahnem pomenku, kjer so mladi izmenjali razne poglede na dosedanje delo in programske usmeritve. Izvolili so tudi novo vodstvo in obljube le-tega so, še boljše in doslednejše izvajanje vseh zastavljenih ciljev.

Srečko Šneberger

Volilna konferenca ZSMS AGIS

PRIJAVA NESREČ PRI DELU

Dogaja se, da delavci, ki se poškodujejo pri delu ne prijavljajo nesreč v predpisanem roku, zato daje služba druž-

bene samozaščitne naslednje opozorilo.

Zakon o evidencah na področju dela predpisuje v 16. členu, da se morajo nesreče pri delu prijaviti najkasneje v treh dneh, ko se je zgodila nesreča pri delu. Vsled tega opozarjamo vse delavce kolektiva, da morajo prijaviti nesrečo pri delu v predpisanem roku, to je v treh dneh službi za družbeno samozaščito. Prijav, ki bodo prispelle izven zakonskega roga ne bomo upoštevali.

Služba družbene samozaščite

(Nadaljevanje s 5. strani)

Ijdi ampak kako približati delavcu vso problematiko, da bomo lahko res o vsem seznanjeni. O tem pa sem vam skušal odgovoriti v enem od predhodnih vprašanj. Kot drugo pa bi še dejal, da tam kjer je tehnološko povezan proces je potrebno pri spremembah misliti tudi na ekonomske učinke.

Praznovalo bo 118 jubilarantov

V Agisu bo letos proslavljalo delovne jubileje 118 naših delavcev. Iz samoupravnega sporazuma o uporabi sredstev skupne porabe izhaja, da velja za delovno dobo, skupna delovna doba in ne samo v naši delovni organizaciji. Ob tej priliki bomo pripravili skrone slovesnosti po TOZD in obeh delovnih skupnostih ter podelili jubilejne nagrade.

JUBILEJNE NAGRADE 10 LET

- ALIC Peter, dipl. ing.
- BEZJAK Marija
- BRKIĆ Halim
- BEDRAČ Franc
- BERGHAUS Jože
- CAFUTA Stefan
- CESTNIK Miroslav
- CEH Miran
- ČRESNIK Milan
- ČEH Angela
- DOKL Slavko
- DREVENŠEK Martin,
- FEGUŠ Janez
- FRIDAUER Roman
- GAJZER Marjan
- GOLOB Pongrac
- HLUŠIČKA Marjan
- JELEN Jožef
- KOLARIĆ Darinka
- KRAMBERGER Ana
- KLEMENČIĆ Anica
- KRAMBERGER Štefanija
- KRAJNC Ivan
- KRALJ Neža
- KRAJNC Frančiška
- LAH Jožef
- LETONJA Mirko
- MUNDA Ivan
- MEŠKO Ivan
- MAROH Marjan
- MURKO Terezija
- MAJCEN Silvo
- MARKEŽ Marija
- ORLAČ Jožef
- PANIKVAR Zdenka
- PLANINC Stanislav
- PLANINC Franc
- REPINC Albin
- SKOK Jožica
- SUDAR Marija
- SIMONIĆ Janez
- SKRILA Franc
- SAFRANKO Alojz
- SERUGA Alojz
- STUMBERGER Andrej
- TURNŠEK Nada
- TROP Franc
- VESELIĆ Franc
- VERLIĆ Janez
- VIDMAR Ivan
- VERŠIĆ Kristina
- VIDOVIĆ Franc
- ZOREC Egon, ing
- ZUPANIĆ Stanislav
- ZIDARIĆ Terezija
- ZAVEC Silvo
- GOLOB Anton

- ČAGRAN Stanko
- ČRESNIK Silva
- ČERGUL Drago
- DUL Marija
- DJONSEK Franc
- EMERŠIĆ Franc
- FORSTNARIĆ FRANC
- GRAIFONER Konrad
- GALUN Matilda
- HLIŠ Anica
- ILEC Irena
- KMETEC Ignac
- KOZEL Anton
- KUMER Franc
- KRALJ Albin
- KOČEVAR Mihael
- LOZINSEK Jože
- LAH Marjan
- LESJAK Marija
- MERC Elizabeta
- MOHORKO Jože
- MAZERA Ana
- MAROH Franc
- OGRIZEK Marjan
- PAL Albert
- PROSENJAK Janez
- PONGRAČIĆ Marija
- RAJTMAJER Terezija
- ŠEBELA Ivan
- SMIGOC Alojz
- SEGULA Jože
- TEMENT Marija
- UNUK Terezija
- VIDOVIĆ Jožef
- VILČNIK Marta
- VERLEK Matilda
- VUČAK Rozalija
- VRABL Stanko
- ZEMLJAK Marija
- ZVEGLA Ciril
- ZURAN Slavko

JUBILEJNE NAGRADE 30 LET

- COKLIN Oton, ing.
- CETL Justina
- ČUČEK Ernest
- GORIČAN Ivan
- KRAOBERGER Emilijana
- KOSTEVŠEK Franc
- LOVREC Franc
- TUSEK Franc
- ZEMLJAK Ivan
- ZIROVNIK Anton
- ZITNIK Franc
- HODNIK Marjan

JUBILEJNE NAGRADE 20 LET

- ARANĐELOVIĆ Silva
- BRACIĆ Ignac
- BELE Franc
- Borko Silva
- BEZJAK Anton
- BRATUŠA Maks
- CRČIĆ Ivan
- CAFUTA Katarina

MARKO POTOČNIK — Naša prizadevanja, so prizadevanja vseh, ki gradijo in ustvarjajo

Bil je delegat na VIII. kongresu ZKS

Čeprav je že skoraj dva meseca, odkar je bilo sklenjeno delo osmega kongresa ZKS in pred vrati je enajsti kongres ZKJ, mislim, da ne bo odveč, če se za hip povrnemo in zapišemo nekaj misli in vtisov našega delegata.

Na kratko smo predstavili Marka že v eni izmed prejšnjih števil, tik pred odhodom na kongres, zato tokrat ne bi ponavljali njegove osebne izkaznice, ampak zvedeli bi radi kaj več o delu kongresa, vtisih in pridobitvah.

Ali ti je izvolitev za delegata na 8. kongresu pomenila veliko?

Prva vest, da bom tudi jaz med ptujskimi delegati na osmem kongresu ZKS, me je zelo preseñetila in obenem razveselila. V tistih trenutkih sem čutil nelzerno priznanje za delo in trud z mladimi v krajevnih skupnostih in delovni organizaciji. Ob enem pa sem se zavedal dolžnosti, nalog in velike odgovornosti.

Kongres je jasno pokazal na medsebojno povezanost in odvisnost med nadaljnjim razvojem socialističnega samoupravljanja in uveljavljanjem dohodkovnih odnosov ter delavčevega položaja v družbeni reprodukciji in družbi.

Kakšne pa so bile tvoje priprave na kongres?

Za uvod smo se sestali na občinskem komiteju, kjer smo dali poudarek predvsem delu v osnovnih organizacijah. Seznanili pa smo se tudi s tekočo problematiko naše občine, da bi lahko nekatere probleme iznesli v toku razprav. Največ časa pa sem posvetil problematiki in delu v smislu idejnega izobraževanja in vrednotenja kulturnih dobrin v mladinskih delovnih akcijah. Razpravo sem pripravil in gradil na lastnih izkušnjah, ki so plod dela z mladimi.

Naš dosedanji družbeni in materialni razvoj ter rezultati našega boja nam že danes omogočajo, da je naša celotna družbena aktivnost v vsakdanjem življenju usmerjena h konkretnemu ustvarjanju zgodovinskega cilja boja delavskega razreda, ki ga izražajo geslo »Delu čast in oblast!«

In nekaj o prvih občutkih na kongresu?

Prvo srečanje z množico prisotnih in lepo okrašeno Ljubljano je delovalo name veličastno. Vse polno vzpodbujajočih gesel in rahlo plapolanje zastav je dajalo tiste dni Ljubljanu podobo, ki ji gre, bila je res bela. Izredna je bila tudi skrb za delegate in tehniška opremljenost kongresne dvorane in drugih prostorov. Vse

Marko Potočnik

to pa je dajalo možnosti izredni delavnosti delegatov, ki je bila skozi vse dni na visoki ravni.

Kot delegat si bil zadalžen za razpravo v eni izmed komisij; v kateri?

Pred odhodom na kongres sem se odločil za pripravo razprave v komisiji za izobraževanje, kulturo in znanost. Tu moram povedati, da so v začetku nastopile male težave, kajti ni mi bilo znano delo in naloge komisije, vendar na koncu sem uspel, kajti s svojo razpravo sem bil najbližje tej komisiji. Razpravo sem oddal v pisni obliki, ker zaradi številnih prijav razpravljalcev ni bilo časa za vse.

Predmet obravnave v tej komisiji?

Delovno področje v tej komisiji je bilo zelo obsežno. Velik del razprave je zajemal predvsem aktualna vprašanja reforme vzgoje in izobraževanja. Pomembno mesto v razpravi je imela tudi kultura, umetnost in znanost. Ugotovljeno je tudi bilo, da je ZK med kongresnim obdobjem odgovorno in celovito obravnavala stanje razvoja, izobraževanja, kulture in znanosti, kar je postalo sestavni del človekovega vsakdana.

Kongres se je jasno izrekel za hitrejšo ustvarjanje pogojev, v katerih se bo delavec, delovni človek razvijal kot ce-

lovita svobodna osebnost združenega dela.

Kakšno je bilo vključevanje delegatov v delo kongresa in komisij?

Pred samim odhodom na kongres smo si razdelili teme in se zadržali za posamezne razprave v komisijah, ki jih je bilo skupno pet. V delo komisije smo se lahko vključili samo s svojo razpravo. Prijavljenih za razpravo je bilo precejšnje število delegatov, zato vsi nismo mogli ustmeno podatki pripravljene problematike, ampak smo se predhodno dogovorili, kaj bomo podali v pisni obliki, kaj v ustni. Tako so zaradi časovne utesnjenosti ustno razpravljali samo trije naši delegati.

Z nenehno politično akcijo vseh subjektivnih sil smo potisnili na rob družbenopolitičnega dogajanja tiste nosilce negativnih teženj, ki imajo v naši družbi objektivne korenine in bi se mogli razrasti, če ne bi bilo takšne povezanosti ZK z množicami, če ne bi politika ZK ustrezala interesom teh množic, če ne bi vzpodbujala njihove energije in po-

In vsebina tvojega prispevka v komisiji za kulturo, izobraževanje in znanost?

Kot sem že dejal sem v razpravi zajel vlogo mladih na mladinskih delovnih akcijah. Cilj in vsebina moje razprave ni bila obravnavanje delovnih uspehov na delovnih akcijah, ampak obravnavanje vseh spremljivih faktorjev, ki ob delu oblikujejo in kalijo mladega človeka, to mislim predvsem na družbenopolitično izobraževanje in spoznavanje naših samoupravnih odnosov. Pomembno pri tem pa je tudi utrjevanje prijateljstva in bratskih odnosov med mladimi ter nadaljevanje tradicij NOB.

Delo kongresa je v celoti potrdilo, da se borba komunistov in vseh subjektivnih sil že odvija v zavesti in v neposrednih prizadevanjih, da spremenimo resnične odnose v svojem delovnem življenjskem okolju na temelju prvih elementov dohodkovnih odnosov.

Ste se delegati tudi spoznavali med seboj, se pogovarjali in izmenjavali mnenja?

Delovni dan kongresa je trajal od devete ure zjutraj, pa skoraj do iste ure zvečer. Vmesni prosti čas je bil zelo kratek, samo uro in pol, tako da ni bilo velikih možnosti in pogojev komuniciranja s prisotnimi na kongresu. Kljub vsem pa delavnost delegatov ni zgubljala na svojem intenziteti tudi v času odmora. Izmenjevali smo izkušnje in sklepanja nova poznavanja ter tako v prostem razgovoru nadaljevali razpravo, ki je bila predmet obravnave tega dne. Več možnosti spoznavanja med seboj in krepitve tovarštva je bilo dano naslednjega dne na družabnem večeru, ob kolu in glasbi.

Akcijska pozornost je vse bolj usmerjena v bistvene od-

nose v družbeni reprodukciji in družbi, predvsem na tistih vzliščih, kjer so težnje družbenega odtujanja še najmočnejše in najbolj trdožive, kjer je največ odporov in omahovanja.

In tvoja ocena kongresa?

Kongres je bil nedvomno potrditev velikih rezultatov, ki so jih dosegli komunisti z delovnimi ljudmi in občani. Vse razprave so dajale vtis, da se odločno in vztrajno zavzemamo za krepitev položaja delavca v naši družbi. Številne, predvsem pa vsebinske priprave delegatov so potrjevale bogastvo in širino dejavnosti komunistov v osnovnih organizacijah. K velikem delovnemu vzdušju in jasni besedi pa so pripomogle temeljite predkongresne priprave ter lepo in svečano okrašenost Ljubljane, ki je dajala občutek, da vsa živi in diha s kongresom.

Srečko Šneberger

Priprava dela v TOZD Vzdrževanje

Delovna dokumentacija je osnova, ki omogoča pravilno opravljanje vseh del tekočega ali preventivnega popravila strojev in strojnih naprav. Da bi bile storitve čim bolj uspešno opravljene, skušamo v pripravi dela že pri izstavitvi delovnih nalogov pripraviti vse potrebno za nemoten potek popravil.

Vsa dela, ki so planirana z letnim planom posameznih strojev so zajeta po kvartalnih, uresničena pa le, če so na razpolago sredstva posameznih TOZD. Popravila, ki se izvajajo po sedanji praksi, so popravila na poziv — tekoča popravila. V bodoče bo potrebno več planiranih del za popravila strojev, ki so preventivnega značaja.

Opravlja se tudi nova dela in razne rekonstrukcije, predvsem strojnoključničarske, elektroinštalacijske, mizarske ter razna gradbena dela. Rezervni deli za stroje in strojne naprave so v večini primerov na razpolago v lastnem skladišču vzdrževanja. To velja predvsem za stroje domače proizvodnje. Za uvožene stroje, ki jih je v naši delovni organizaciji veliko, pa so dobavni roki zelo dolgi hkrati pa se pojavlja problem pomanjkanja deviznih sredstev.

Zaradi vedno večjega obsega del in njihove različnosti, s katerimi se vsakodnevno srečujemo, skušamo z maloštevilčno zasedbo reševati uspešno vse zastavljene naloge.

Alojz Lipavšek

Ali jih poznate?

Samo še nekaj dni nas loči od sezone letnih dopustov, ko bodo nekateri nabirali novih moči ob plažah našega lepega Jadrana ali se odpravili v planine, da se naužijejo svežega zraka, ki ga kolo industrije še ni doseglo. Samo nekateri zato, ker mnogi v dopustniških dneh ne bodo poznali počitka, kajti številni naši delavci so iz daljne in bližnje okolice Ptuja in jim dela na zemlji ne bodo dala možnosti oddiha in nabiranja novih moči.

Za organizirano letovanje delavcev skrbe tudi delovne organizacije, med katerimi je tudi naša. Pogoji letovanja pa zavisi-jo od možnosti, ki jih ima delovna organizacija na razpolago. Prav temu pa smo pri nas posvetili premalo pozornosti, kajti delovnemu človeku nudimo skromno, in v bodoče moramo najti sredstva, s katerimi bomo lahko ustvarili take pogoje, da bo naš delovni človek lepo in prijetno ter s skromnimi sredstvi preživel svoj letni dopust.

Prav zaradi bližajoče se sezone dopustov, smo se tokrat pogovarjali z nekaterimi delavci iz TOZD Gumarne, kjer ob neprimernih temperaturah opravljajo težka dela, in za katere je letni oddih še kako velikega pomena.

FORŠTNERIČ ALOJZ

Že celih osemnajst let je poteklo, odkar sem se zaposlil v naši delovni organizaciji. Trenutno opravljam naloge vulkanizerja na stiskalnici. Z delom sem zadovoljen, kajti novi tehnološki postopki so spremenili nekatere pogoje, s katerimi smo odpravili precejšen del fizičnega napora.

Pred nedavnim smo bili tudi seznanjeni z možnostmi letovanja. Med delavci je bila razdeljena anketa, s pomočjo katere smo lahko izrazili naše želje in se odločili za oddih. Vendar tu moram poudariti, da je bila izbira zelo skromna pa čeprav se opazi, da smo v tem letu storili neprimerno več za organizirano letovanje delavcev. Cene še vedno niso v dosegu naših osebnih prejemkov, zato bi predlagal, da začnemo razmišljati o izgradnji počitniškega doma, kajti pogoji bi se s tem izboljšali in tudi delavci z nižjimi dohodki bi lahko letovali. S tem bi jim za nekaj dni že zado- stovalo nadomestilo za letni oddih in delavci bi se pogo- steje odločali za počitek.

KRAJNC MARJAN

Sem vulkanizer na stiskal- nici TOZD Gumarna in te na- loge opravljam že četrto leto.

Za oddih, ki je tako po- memben za nas, ki opravljamo zelo težka dela, se pred- vsem mi težje odločamo. Še vedno nas spremlja občutek in prepričanje, da je pamet- nejše ta denar vlagati drugam,

kajti živimo v nenehni tekmi za doseganje čim višjih ma- terialnih dosežkov. Premalo ce- nimo nabiranje novih moči ob počitku in daleč od vsakda- njih skrbi. Za letovanje se tu- di ne odločamo pa čeprav nam delovna organizacija da- je širok spekter možnosti. Tu- di sam nimam namena leto- vati. Zadržala me bodo razna dela in tako bodo minili do- pustniški dnevi, delovno in brez počitka.

BRAČKO FRANČKA

Tudi obrezovalke potrebu- jemo oddih in nekaj dni spro- stitve, pa čeprav to ni posebej težko delo. Potrebna pa je ne- nehna koncentracija in natan- čnosti, kar enako utruja člo- veka. Osebnostno se poredkoma odločam za morje ali planine, kajti po službi me čakajo še razna dela doma, tako da člo- vek skoraj ne najde tega ča- sa. Zelo prijetno bi se poču- tila, v sredini svojih sodelav- cev nekje na dopustu. Okre-

pili bi prijateljske odnose in s tem utrdili medsebojno pripravljenost sodelovanja na delovnem mestu. Mnogokrat se drug do drugega obnaša- mo, kot tujci, vendar iz ra- zumljivih razlogov, ker ni ča- sa za pomenke. To kar nam nudi delovna organizacije je več, kot v preteklem obdobju, vendar še premalo. Združiti bi morali sredstva za izgrad- njo počitniškega doma in s tem, bi se izboljšali tudi po- goji, delavci pa bi se masov- neje odločali za počitek v ča- su dopustov. Letovanje bi bi- lo tudi cenejše in s tem do- stopnejše delavčevim možno- stim.

KARO MARIJA

Tempo življenja je pač dan- es tak, da človek vsepovsod hiti, z željo, ustvariti si čim sigurnejšo materialno osnovo za življenje. S tem pa ni reče- no, da se ne najde čas za ne- kaj dni počitka, ki nam je vsem še kako potreben. V ob- rezovalnici smo pretežno za-

poslene ženske, ki nas vedno caka še delo in obveznosti v družini, zato nam je odsot- nost iz tega »sveta« še kako koristna. Nekateri se se tudi vključujemo v družbenopo- litično delo in tako je naš de- lovni dan več kot naporen. Za letovanje, ki nam ga nudi de- lovna organizacija se nisem odločila, s tem pa ni rečeno, da ne bom z družino prežive- la nekaj dopustniških dni na morju. Koristili bomo možne možnosti, ki so mogoče ugod- nejše. Vendar vsopredno s tem moramo povedati, da smo tudi mi napravili korak naprej. Pogoji ter ugodnosti se tudi pri nas izboljšujejo. Kritično moram spregovoriti o tem, da je res škoda, da ljudje ne koristijo denarja, ki ga prejmejo za oddih v ta na- men. S tem ne dosegamo za- željenega namena in človek se ponavadi vrne z dopusta še bolj utrujen. Ljudem bi mo- rali bolj približati pomen počitka, tako za delovno orga- nizacijo, ki daje za to sred- stva, kot za njegovo zdravje.

Inventivna dejavnost

Komisija za izume, tehnič- ne izboljšave in koristne pre- dloge je imela dne 11. 5. tretjo redno sejo, na kateri je ob- ravnavala 4 koristne predloge 6 tehničnih izboljšav članov kolektiva:

Koristni predlogi:

- Erlih Henrik, TOZD TAP, priznana enkratna nagrada 1.500 din;
- LAČEN Mirko, TOZD OR, predlog zavrjen;
- CERNIVEC Anton, TOZD GUMARNA, priznana enkratna nagrada 500,00 din;
- VIDOVIČ Jože, TOZD TAP, priznana enkratna na- grada 2.500,00 din.

Tehnične izboljšave:

- BELA Danilo, TOZD OR, izboljšava priznana, višino nagrade določijo poslovni od- bori TOZD TAP, PM, IN KO;
- VEBER Jože, TOZD TAP, priznana enkratna na- grada 3.000,00 din;
- GUMZEJ Rajko, TOZD KO, izboljšava priznana za dobo 3 let;
- INDIČ Ostoja, TOZD PM, izboljšava zavrjena;
- KOLARIČ Franc, TOZD

TAP, priznana enkratna na- grada 1.500,00 din;

— PRIMOŽIČ Jože, TOZD TAP, izboljšava preložena na naslednjo sejo.

Kolektiv želim tudi seznaniti, da je bil izdelan osnutek pravilnika o inventivni dejavnosti v delovni organizaciji AGIS, s spremembami in dopolnitvami, ki so bile glede na sedanji veljaven pravilnik nujno potrebne. Novosti v osnutku pravilnika so naslednje:

— nova tabela za izračuna- vanje odškodnin, ki znatno izboljša stimulacijo za prizna- ne, koristne inovacije;

— novi način prijavljanja inovacij, pri katerih bo prija- vitelj ostal anonimen vse do seje komisije, zaradi česar bo- do tudi skrbnejše in pravil- nejše izdelana pismena stro- kovna mnenja;

— prijavljanje problemov, za katere bodo prijavitelji tu- di primerno stimulirani, kar do sedaj ni bilo v pravilniku.

Javna razprava o imenova- nem osnutku bo predvidoma od 1. — 20. 6. 1978.

Dušan Žnidarič

Osebnostno še se nisem odločil leto- vati v tem letu. V dopu- stnih dneh me čakajo razna dela v stanovanju. Upam pa, da bom v prihodnjem letu le preživel nekaj sončnih dni ob Jadrano ali morda v plani- nah.

Sprememba vrednosti točke

Centralni delavski svet je potrdil predlog odbora za spremljanje sistema delitve dohodka in osebnega dohodka, vrednosti točke za drugo tromesečje t.l. in sicer:

- TOZD TAP 12,50 din
 — PM 12,50 din
 — KO 12,30 din poslovna enota AKG 12,50
 — Gumarna 12,20 din
 — Servisi 11,20 din
 — Orodjarna 12,30 din
 — DSSS 12,30 din
 — DSK 12,30 din
 — VO 12,30 din

Iz razpredelnice je razvidno, da se vrednosti točke med TOZD razlikujejo. Na njeno vrednost vpliva uspešnost poslovanja in seveda zavestna odločitev samoupravnih organov, ki morajo upoštevati tudi bodoče obveznosti, ki so posledica predhodnih poslovnih odločitev.

Novo določene vrednosti točk veljajo do začetka drugega polletja.

Koliko komu regresa za letni dopust?

Na osnovi kriterijev, ki jih je določila organizacija je plansko analitska služba izvršila naslednji izračun:

Skupina	Razpon točk	Višina regresa za letni dopust
I.	do 400	1.665,00
II.	od 401 do 550	1.455,00
III.	od 551 do 650	1.080,00
IV.	od 651 do 800	980,00
V.	nad 800	925,00

Finančni odbor je predlagal centralnemu delavskemu svetu izplačilo do 2. 6. 1978. Predlog je bil na seji potrjen.

Regres bo izplačan vsem delavcem, ki imajo pravico koristiti letni dopust v naši DO v leto 1978 do tega datuma ne glede na to, če so ga že ali še ga nameravajo izkoristiti.

SMEROKAZ KADROV

Delavci, ki so pridobili lastnost delavca v združenem delu v mesecu aprilu 1978

TOZD VZDRŽEVANJE

- MIKŠA FRANC, del. gradb. skup. — za nedoločen čas
- DERBUC ŽELJKO, obratni električar — za nedoločen čas
- VERLEK VLADIMIR, inst. za centralno ogrevanje — za nedoločen čas

TOZD KOVINSKA OBDELAVA

- TOPOLOVEC ROMAN, kontrolor — za določen čas
- GOLOB SREČKO, šabloner — za določen čas
- TOPOLOVEC SILVO, šabloner — za določen čas

Delavci, ki so prenehali lastnost delavca v združenem delu v mesecu aprilu 1978

KORAK BLIŽE ZA BOLJŠO REKREACIJO

BISTVENE RAZLIKE V DRUŽBENI VLOGI SIDIKATOV V ORGANIZACIJI ZDRUŽENEGA DELA

Se vedno mislimo, da je sindikat tisti, ki organizira sindikalne izlete, dan žena in morda ozimnico itd. ...

Če hočemo biti zvesti gospodarji tega procesa — moramo dati v ospredje akcije. Osnovna organizacija sindikata mora biti center, preko katerega se prenašajo problemi in težnje delavcev v organizacijah združenega dela. Sindikat mora imeti močne pozicije v delegatskem sistemu, da lahko pove ne samo svoje mnenje, ampak tudi mnenje sindikata kot celote. S tem mislimo, da sindikat ne more ostati samo pri globalni politiki in splošnih akcijah, ampak morajo institucijam poli-

tičnega sistema predlagati svoje rešitve in se bojevati za uresničevanje konkretnih akcij. Vemo, da so v našem samoupravnem sistemu proizvodna sredstva in celoten dohodek v rokah delavcev v združenem delu.

Ravno zaradi tega morajo sindikati usmerjati delavski razred v to, da vidi splošne pogoje družbene reprodukcije, da bi na tej podlagi lahko realno gledal na probleme razpolaganja z dohodkom. To je samo del vprašanj v zvezi sindikalne dejavnosti, ki bi jih bilo treba še naprej proučiti med nadaljno graditvijo političnega sistema.

Vinko Turk

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

- KOŽELJ LIDIJA, administrator — za določen čas
- PEŠEC GENOVEFA, čistilka — za določen čas
- RIHTERIČ MARIJA, administrator — za določen čas
- NORKOVIČ TOMISLAV, ref. ser. teh. posl. — za nedoločen čas
- MUNDA STEFANIJA, čistilka — za določen čas

DELOVNA SKUPNOST KOMERCIALA

- FRIDAUER IRENA, administrator — za določen čas
- HAGAUER MARTA, pripravnik — za nedoločen čas

TOZD AVTOOPREMA

- PUKSIČ DUŠAN, transporter — za nedoločen čas
- BRUS MIRAN, transporter — za nedoločen čas
- TIKVIČ BRANKO, stiskalec — za nedoločen čas
- VEBER DARINKA, monter zavor — za nedoločen čas
- KUREŽ MAJDA, vrtalec — za določen čas
- VUZEM ANTON, skladišni delavec — za nedoločen čas
- GRANDA TEREZIJA, vrtalec — za določen čas
- KOS ANTON, sklad. delavec — za nedoločen čas
- GREGUREC STEFANIJA, čistilka — za določen čas

TOZD SERVISI

- NEMEC RADIVOJ, avtomehanik III. — za nedoločen čas
- HORVAT JANEZ, vodja odd. TAM — za nedoločen čas
- POTOČNIK STANISLAV, avtomehanik TAM — za nedoločen čas

TOZD GUMARNA

- SKOK VALERIJA, planer materiala — za nedoločen čas
- MURKO DRAGAN, vulkanizer — za določen čas
- PETEK ALBIN, vulkanizer — za določen čas

TOZD AVTOOPREMA

- KAISERSBERGER IZTOK, stiskalec

DELOVNA SKUPNOST KOMERCIALA

- KRAJNC ANICA, tajnica

TOZD KOVINSKA OBDELAVA

- KOLETNIK RAJKO, varilec I.

AKTUALNA

TEMA V

JUBILEJNEM

LETU ...

